Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Majer Folksblat | פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 34/1329 | Łódź, Środa 8 lutego 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך יז שבט תרפ"ח | Nr. 34/1329

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

אויפרוף פון קאמינטערן

געגען א פויליש-ליטווישער פערשטענדיגונג.

מאסקווע, 7 (א. וו.) איקקי (דער אויספיהרונגס-קאמיטעט פון קאמוניסטישען אינטערנאציאנאל) האט פערעפענטליכט אנ'אויפרוף וועגען דעם פויליש-ליטווישען סכסוך.

אין דעם דאזיגען אויפרוף ווערט דערקלערט, אז די ליטווישע רעגירונג, וועלכער'ס פאשיסטישע טענדענצען ווייזען זיך אלץ ברוטאלער ארויס, איז גרייט צו א פערשטענדיגונג מיט פוילען, מחמת זי האלט סאוויעט-רוסלאנד פאר איהר גרעסטען שונא.

די קאמוניסטען פאדערען דעריבער אויף אלע קאמוניסטישע פארטייען אין גאנץ אייראפא צו געגענשטעלען זיך דעם פלאן פון א פויליש-ליטווישען בונד, וואס וואלט זיין געווענדעט געגען סאוויעט-רוסלאנד. לויט דעם אויפרוף, איז דא א גרויסע סכנה, אז דורכ'ן מארשאל פילסודסקי וועלען ארגאניזירט ווערען די באנדעס פון ליטווישע עמיגראנטען וועלכע וועלען צווינגען אז די איצטיגע רעגירונג זאל אראפ אין דימיסיע. „דאן וואלט די פוילישע רעגירונג אהן בלוט-פערגיסונג פערנומען ליטע. (?) אזא פאקט וואלט געקאנט מיטרענגען דעם לאזונג פון א בעוואפענטער אקציע געגען די סאוויעטען". (?)

קאפענהאגען, 7. (א. וו.) די ידיעות פון ריגא און קאוונע וועגען דעם, אז דעם 25. פעברואר זאלען זיך אין קאפענהאגען אנהויבען פויליש-ליטווישע אונטערהאנדלונגען, האבען ארויסגערופען גרויס-פעראינטערעסירונג.

נישט אכטענדיג אבער אויף די ידיעות פון דער לעטישער טעלעגראפען-אגענטור, זענען לעת עתה, סיי מצד דער פוילישער געזאנדשאפט, סיי מצד דעם ליטווישען גענעראל-קאנסולאט, אויטאריטאטיוו נישט בעשטעטיגט געווארען די דאזיגע ידיעות.

ווארשא, 7. (טעלעפאניש). די ידיעות פון דער אויסלענדישער פרעסע, וועגען דעם, אז די פויליש-ליטווישע אונטערהאנדלונגען וועלען זיך אנהויבען דעם 25. ד. ח. זענען גישט קיין גענויע. די פוילישע תשובה אויף דער לעצטער הארבער נאטע פון ליטווישען פרעמיער וואלדעמאראס, וועט ערשט זיין פערטיג אין צוויי-דריי טאג ארום צום איבערגעבען אין קאוונע. אין איהר וועט צ. א. בעצייכענט ווערען דאס ארט און דער טערמין פון די צוקינפטיגע פויליש-ליטווישע אונטערהאנדלונגען.

פראנצויזיש - אמעריקאנישער טראקטאט

וועגען שלום אין דער געגענזייטיגער מלוכה-פאליטיק.

פאריז, 7. (ספ. טעל.) מאנטאג נאכמיטאג איז אין פראנצויזישען אויסערן - מיניסטעריום אונטערגעשריבען געווארען דער פראנצויזיש-אמעריקאנישער שידס-אפמאך.

דער טראקטאט איז ספעציעל אונטערגעשריבען געווארען אינ'ם יובילעאום-טאג. (מיט 150 יאהר צוריק, דעם 6. פעברואר 1778 י. איז אונטערגעשריבען געווארען דער ערשטער פראנצויזיש-אמעריקאנישער אפמאך).

סער אלפרעד מאנד פלאנצט דעם ערשטען בוים אין באלפור-וואלד.

ירושלים, (י.ט.א.) סער אלפרעד מאנד, וועלכער וויילט איצט אין ארץ-ישראל, וועט דעם 23-טען פעברואר נאך זיין צוריקקומען קיין ארץ-ישראל פון זיין בעזוך אין באגדאד. איינפלאנצען דעם ערשטען בוים אין באלפור-וואלד אין דער יונגער יודישער קאלאניע עמק-איזרעאל. נחום סאקאלאוו איז געווען דער, וואס האט דעם 11-טען נאוועמבער 1927, בעת א פייערונג אין סאוואי-האטעל אין לאנדאן, לכבוד דעם 10-טען יאהר-טאג פון דער באלפור-דעקלאראציע, געגעבען די איניציאטיוו צו פלאנצען אין ארץ-ישראל א וואלד אויפ'ן נאמען פון לארד באלפור. דער באלפור - וואלד זאל בעשטעהען פון 50.000 בוימער.

פויליש-סאוויעטישע האנדעלס-אונטערהאנדלונגען

ווארשא, 7. (א. וו.) נעכטען איז פארגעקומען א לענגערע קאנפערענץ צווישען דעם לייטער פון דער מזרח-אבטיילונג ביים אויסערן-מיניסטעריום ה' האלובקא מיט'ן מיטגליד פון דער סאוויעטישער געזאנדטשאפט אין ווארשא ה' קאציובינסקי. אויף דער דאזיגער קאנפערענץ איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די פויליש-סאוויעטישע האנדעלס-אונטערהאנדלונגען וועלען פארקומען אין ווארשא.

עס איז דא א ממשות'דיגע האפנונג, אז די אונטערהאנדלונגען וועלען איצט פארקומען אין א פערשנעלערטען טעמפא, אין פאל ווען זיי וועלען נישט ארויס מחוץ די גרעניצען פון פאכמעניש-ווירטשאפטליכע אויפגאבען.

זיי לייגען צו דער באבעס ירושה...

ווארשאווער שטאט-ראט ווארפט אפ פארשלאגען פון „בונד" און „פועלי-ציון".

ווארשא. 7 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון ביודזשעט- און פינאנץ-קאמיסיע אין שטאט-ראט האבען די לינקע „פועלי-ציון" און „בונד" אריינגעטראגען א רייה פארשלאגען וועגען סובסידיעס פארן יודישען טעאטער און אנדערע יודישע קולטור-אנשטאלטען ווי אויך וועגען דעם, אז דער מאגיסטראט זאל געבען א בנין פאר א יודישען טעאטער.

די אלע פארשלאגען זענען אפגעווארפען געווארען.

געגען פארשלאג וועגען א בנין פאר א יודישען טעאטער האבען אויך געשטימט די ראטמענער: טראקענהיים (אגודה) און שערעשעווסקי (באנקיר).

ערב די סיים-וואהלען.

ווארשא, 7. (א. וו.) נעכטען 7 א זייגער אין אוונד איז פארגעקומען א קאנפערענץ צווישען דעם מלוכה-פרעזידענט און דעם וויצע-פרעמיער בארטעל. די קאנפערענץ האט זיך פערצויגען ביז 11 א זייגער. עס זענען ארומגערעדט געווארען די אקטועלע פאליטישע ענינים, וואס האבען א שייכות מיט די פערשטעהענדע וואהלען.

* * *

לעמבערג, 7. (טעלעפאניש) ווי בעקאנט האבען די כ. ד. געשלאסען א וואהל-בלאק מיט „פיאסט" און אומעטום ארויסגעשטעלט געמיינזאמע ליסטעס.

דערוויל האבען די כ. ד. אין מערב-גאליציען בעשלאסען צו געהן מיט'ן רעגירונגס-בלאק און די פיאסטאוועס שטעלען ארויס בעזונדערע ליסטעס.

אינטערעסאנט דערביי איז, אז דער הויפט-איניציאטאר פון דעם כ.ד.-פיאסט-בלאק, דער געוו. מארשאלעק ראטאי וועלכער קאנדידירט אין סאמבאר, האט אנטקעגען זיך די קאנדידאטור פונ'ם כ. ד. בריל, וועלכער פיגורירט אויף דער רעגירונגס-ליסטע.

* * *

לויט ווי די מזרח-אגענטור (א. וו.) טיילט מיט פון לעמבערג, אין אין דאנציג פארגעקומען אין צוזאמענהאנג מיט די פערשטעהענדע סיים-וואהלען א צוזאמענפאהר פון קאמוניסטען.

בעת די דעלעגאטען זענען צוריקגעפאהרען זענען ארעסטירט געווארען אנ'ערך 50 פערזאן, און צווישען זיי א געוויסער פינקוס מינץ (אייזענשטיין), וועלכער איז פערהאלטען געווארען אין טשעוו. מינץ ווערט געזוכט דורך דער לאדזער פאליציי פאר אנטי-מלוכה'שע טעטיגקייט. אין דער פארטיי האט מען איהם גערופען „אלעקסאנדער". מען האט ביי איהם געפונען 1200 דאלאר און עטליכע הונדערט זלאטעס.

דער פראפעסיאנעלער פעראיין פון דענטיסט-טעכניקער אין פוילען
אפטיילונג אין לאדז
ארדענט איין פאר זיינע מיטגלידער און אריינגעפיהרטע געסט שבת, דעם 11-טען פעברואר 1928, 10 א זייגער אין אוונד אין זאל פון די האנדעלס-אנגעשטעלטע אלעע קאשטשושקי 21
א טאנץ-אוונד
פערבונדען מיט פערשידענע איבערראשונגען.
דער קאמיטעט.

קאלאניאל-קליינהענדלער-פעראיין (צעגעלניאנא 15) מעלדעט אלע זיינע מיטגלידער, אז עס איז שוין ארויס דער
צעניק №2
דערמיט ערקלערען מיר דעם צענניק №1 פאר אונגילטיג.
גלייכצייטיג מעלדען מיר, אז מען מוז זיך בעזארגען מיט צענניקעס אויף זאלץ, וועלכע זענען אויך צו בעקומען אין פעראיין. די פערוואלטונג. 768

כעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
מאגיסטער נ. שאץ
פעטריקאווער 37, 2. שט., פראנט
אנאליזען פון קאל, אורין, ליכעץ א. א. וו.
אורי-אנאליז — 4 זל.

בעקאנטמאכונג.
די בעלי-חובות פון
ה' שמואל בערלינערמאן
21 ברזשעזשינער 21
p. SZMUL BERLINERMAN, Brzezińska 21
ווערען געבעטען צו קומען היינט, מיטוואך, דעם 8. פעברואר ד. י. צווישען 8 און 10 אוונד - אין לאקאל פון פאבריקאנטען-פעראיין, זאכאדניא 68 אין זייער אייגענעם אינטערעס. די גלויביגע. 988

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 58 יאהר אונזער טייערע מוטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער, שוועגערין און טאנטע

נ. ע. רחל אשת ר' אהרן יחזקאל ז"ל גליקסבערג

(פון דערהיים ראזענבערג).

די לוי' קומט פאר היינט, מיטוואך, ד. 8 פעברואר ד. י., 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, קאמיענגא 1, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע. 068

אימיגראַציע פון אייראָפּאַ קיין אַמעריקאַ וועט נישט פערקלענערט ווערען.

נ י ו - י אָ ר ק 7 (ספּ. טעל.) דער אַרבייטס-מיניסטער דייוויס האָט ערקלערט, אַז די פעראייניגטע שטאַטען וועלען איבערלאָזען די ביז איצטיגע קוואָטע פאַר די עמיגראַנטען פון אייראָפּאַ.

די נייע בעגרענצונגען פון דער עמיגראַציע וועלען זיין נוגע נישט די אייראָפּעער, נאָר בלויז די מעקסיקאַנער.

וועגען דעם אָנפאַל פון די בעדואינער אויף דער קאָלאָניע „הרצליה".

י ר ו ש ל י ם. (י.ט.אַ.) ווי מיר האָבען שוין טעלעגראַפיש מיטגעטיילט, איז אַ מחנה בעדואינער בעפאַלען די יודישע קאָלאָניע „הרצליה". דער אָנפאַל איז פאָרגעקומען ביי פאָלגענדע אומשטענדען:

אַ מחנה בעדואינער האָט זיך צולעגט נעבען דער קאָלאָניע „הרצליה" און גענומען פיטערן זייערע פערד, בהמות און שאָף אויף די פעלדער און לאַנקעס פון דער קאָלאָניע. די קאָלאָניסטען האָבען אויפגעפאָדערט די בעדואינער, זיי זאָלען אָפציהען פון די פעלדער פון דער קאָלאָניע. די בעדואינער האָבען ענטזאָגט זיך דאָס צו טון. ערקלערענדיג, אַז ביי זייער שבט קומט איצט פאַר אַ חתונה און דער שבט האָט איצט פיל געסט. די יודישע קאָלאָניסטען האָבען אָבער נאָכאַמאָל גענומען איינ'טענה'ען מיט די בעדואינער, זיי זאָלען פערלאָזען די פעלדער פון דער קאָלאָניע. אין רעזולטאַט דערפון זענען די בעדואינער בעפאַלען די קאָלאָניע און עס איז געקומען צו אַ קאַמף, בעת וועלכען 15 יודישע קאָלאָניסטען זענען געוואָרען פערוואונדעט.

פּראָצעס פון צוויי תלינים.

נייעס וועגען דער עקזעקוציע איבער סטאָליפּינ'ס מערדער.

ר י ג אַ 7 (ספּ. טעל.) אין קיעוו האָט זיך אָנגעהויבען אַ פּראָצעס פון 2 אַרבייטער סערגעיעוו און קוזניעצאָוו, וועלכע האָבען אין 1911 יאָהר אויסגעפיהרט דעם טויט-אורטייל איבער סטאָליפּינס מערדער באָגראָוו. זיי האָבען זיך ביידע פריוויליג געמעלדעט צו דער מאַכט און זיך פאָרגעשלאָגען אַלס תלינים. בעת'ן פּראָצעס האָט קוזניעצאָוו ערקלערט, אַז ער האָט עטליכע מאָל אַ ציה געטון באָגראָוו'ן פאַר די פיס, ווייל ער האָט נאָך געלעבט טראָץ דעם, וואָס די שטריק איז געווען פערצויגען אויפ'ן האַלז. פאַר'ן טויט האָט באָגראָוו נאָך בעוויזען אָנצעשפּייען אין פנים סערגעיעוו'ן. דאָס שנירעל, אויף וועלכען באָגראָוו איז אויפגעהאָנגען געוואָרען, האָט סערגעיעוו צוגענומען פאַר זיך און האָט מיט איהם געסטראַשעט די אַרבייטער. סערגעיעוו האָט גוט געקענט ראַספּוטינען וועלכער האָט איהם פּאַוואָריזירט. ביידע בעשולדיגטע האָבען בשעתו געהערט צום „סאָיוז רוסקאַוואָ נאַראָדאַ" (פערבאַנד פון עכט רוסישע-לייט). דער פּראָצעס וועט דויערען עטליכע טעג.

מיר גייען אונטער...

בייזע נביאות וועגען אונטערגאַנג פון דער ווייסער ראַסע.

די ווייסע ראַסע געהט אונטער... דאָס איז נישט קיין פאַנטאַזיע, דאָס איז נישט קיין גוזמא און נישט קיין פאַלשער אַליאַרם, נאָר צו אַזאַ בעשלוס קומען די וויסענשאַפטס-מענשען.

זינט די 70-ער יאָהרען איז די צאָהל געבורטען אין דייטשלאַנד און ענגלאַנד קלענער געוואָרען כמעט אויף 50 פּראָצ. אין שוועדען, שווייץ און בעלגיען זענען די געבורטען קלענער געוואָרען אויף 40 פּראָצ. אין נאָרוועגען, דענעמאַרק, האָלאַנד און אונגאַרן—אויף העכער דרייסיג פּראָצענט; אין פראַנקרייך און רומעניען—אויף העכער 20 פּראָצענט.

נאָך קאַטאַסטראָפאַלער איז די סטאַטיסטיק, וואָס בעווייזט די בעציהונג פון די געבורטען צו דער שטערבליכקייט. עס איז בעקאַנט, אַז די צאָהל פון די געבורטען איז שטענדיג גרעסער, פון דער צאָהל שטאַרבענדע מענשען. אָבער דער ראָזינגער עורך, וואָס אַ דאַנק איהם האָט זיך די מענשהייטסכסדר פערמעהרט, ווערט מיט יאָהר קלענער. אין פראַנקרייך איז דער געבורט־עורך געזונקען זינט דעם יאָהר 1920 אויף אַ דריטעל, אין ענגלאַנד אויף עפּעס ווייניגער פון אַ העלפט, אין דייטשלאַנד — אויף אַ פערטעל.

פּראָפ. ר"ר רייכעל, שטעלט זיך אָפּ בעזונדערס אויף די סיבות פון דער ראָזינגער ערשיינונג. ער זאָגט, אַז די הויפּט־סיבה פון די געבורטען ־ פערקלענערונג איז די קינסטליכע בעגרענצונג פון דער פּרוכטבאַרקייט...

ראָס, וואָס עס טרייבט צו דער ראָזיגער ערשיינונג, איז די זאָרג פאַר דער דער ווירטשאַפטליכער צוקונפט פון די קומענדע רורות. ס'איז אַ מין פעראַנטוואָרטליכקייטס ־ געפיהל. אויך האָט מען מורא פאַר אײגענער פעראָרימונג. זעלבסטפערשטענדליך, אַז דער ראָזיגער מאָטיוו הערשט קודם כל ביי דער רייכער בעפעלקערונג, ווייל די אָרימע האָבען נישט קיין מורא, אַז זיי וועלען נאָך אָרימער ווערען.

ס'איז אינטערעסאַנט, אַז דער זעלבער געלערנטער שטעלט פעסט, ראָס די פרוכטבאַרקייט ווערט קלענער אַפילו ביים פּראָלעטאַריאַט. ס'איז ביז איצט געווען בעקאַנט, אַז די פּראָלעטאַרישע שיכטען פון יעדער פאָלק זענען זעהר פרוכטבאַר און מעהרען זעהר שטאַרק. פּראָפ. רייכעל ווייזט אָבער אויף, אַז אויך די פּראָלעטאַריער האָבען שוין אָנגעהויבען נאָכמאַכען די רייכע. אויך זיי ווילען שוין נישט האָבען קיין קינדער, האַלטענדיג, אַז מען דאַרף נישט „פּראָדוצירען קיין נייע קנעכט". ווי עס זאָלען נישט זיין די מאָטיוועז סיי ביי דער רייכער בעפעלקערונג און סיי ביי דער אָרימער — איין ציל האָבען זיי ביידע און ראָס איז — דער אונטערגאַנג. די ווייסע מענשהייט געהט בישלעכוויין אונטער...

אַ טייל מענשען האַלטען, אַז די ראָזיגע ירידה וועט זיך מוזען אָפּשטעלען אַז סוף כל סוף וועלען די פעלקער צוקומען צו אַזאַ מדרגה, אויף וועלכער די רעגענעראַציע וועט מוזען זיך אָפּשטעלען. אָבער עס איז נישטאָ קיין שום גרונד — זאָגט דער געלערנטער — צו בעהויפּטען, אַז עפּעס איז אומשטאַנד אויפצוהויבען די געזונקענע פרוכטבאַרקייט.

מיט איין וואָרט: די געלערנטע קומען צום בעשלוס, אַז די ווייסע ראַסע האַלט ביים אונטערגעהן און אַז דאָס איז נישט קיין גוזמא נאָר אַ טרויריגער פאַקט.

גרעסטער אַפעריסט אין אייראָפּאַ -- אַ יוד.

גאַנצע האָלענדישע און לעטישע קרימינאַל-פּאָליציי געשטעלט אויף די פיס.

ריגע. (יט"אַ). דאָ זענען אָנגעקומען פיל אַגענטען פון דער האָלענדישער קרימינאַל-פּאָליציי, וועלכע האָבען די ידיעות, אַז אין ריגע האַלט זיך אויף אַ געוויסער זלמן ליבערמאַן, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין דעם, אַז ער האָט געפעלשט ווערט פּאַפּירען און אויף אַזאַ אופן בעשווינדעלט אַ רייה האָלענדישע באַנקירען און פירמעס אויף הונדערטער טויזענדער דאָלאַרען. די גאַנצע האָלענדישע און לעטישע קרימינאַל פּאָליציי איז געשטעלט געוואָרען אויף די פיס, כדי צו כאַפּען דעם אַפעריסט. עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז ליבערמאַנס פרוי געפינט זיך אין ריגע און נאָך לענגערע זוכעניש איז דער פּאָליציי געלונגען איהר צו אַרעסטירען. בעת'ן אַרעסט האָט מען ביי איהר געפונען גרויסע געלד-סומעס.

דער האָלענדישער קאָנסול אין ריגע האָט ערקלערט דעם ריגער י.ט.אַ.-קאָרעספּאָנדענט, אַז ליבערמאַן איז בלי-ספק איינער פון די גרעסטע אַפעריסטען, וואָס זענען אינ'ם פעריאָד פון נאָך דער מלחמה אויפגעשוואוּמען אין אייראָפּאַ. ליבערמאַן האָט געוואוינט אין ברוסעל און געפיהרט אַנ'אויסערגעוועהנליך ברייט לעבען. דער קאָנסול איז איבערצייגט, אַז ליבערמאַן געפינט זיך אין לעטלאַנד. דעריבער זענען אָנגענומען געוואָרען שריט צו פערשטאַרקען דעם קאָנטראָל אויף די לעטלענדישע גרעניצען, כדי ער זאָל נישט קענען ענטלויפען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט זענען אין ריגע פאָרגעקומען מאַסען-אַרעסטען און רעוויזיעס. אַ חוץ ליבערמאַנס פרוי זענען אַרעסטירט געוואָרען אויך מעהרערע זיינע קרובים, וועלכע לעבען אין ריגע.

שילער ווילען נישט קיין פרוי-דאָקטאָר.

ב ע ר ל י ן, (ספּ. טעל.) אין אַ היגען גימנאַזיום האָבען די שילער פון די עלטערע קלאַסען פערשטרייקט, ווייל די דירעקציע האָט אַלס שול-דאָקטאָר בעשטימט אַ 30-יאָהריגע פרוי אַ דאָקטאָר-מעדיצין.

דעם שטרייק פון די שילער האָבען אונטערשטיצט די עלטערען, וועלכע האָבען אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, אַז די שילער דאַרפען געהיילט ווערען דורך אַ מאַן און די שילערינס דורך אַ פרוי.

מאָראַלישע אויפריכטונג פון רומעניען.

א געשפּרעך מיט'ן רומעניש'ן אויסערן-מיניסטער טיטולעסקו.

ר ו י ם, (י.ט.א.) דער רומענישער אויסערן־מיניסטער ה' מיטולעסקו, וועלכער האָט לעצטענס געוויילט אין רוים פון וואַנען ער איז אַפּגעפאָהרען קיין פּאַריז, האָט פאַר זיין אָפּפאָהרען פון דער דעם רוימישען פערטרעטער פון דער איטאַליענישער הויפּטשטאָט אויפגענומען יורישער טעלעגראַפען ־ אַגענטור, און געהאַט מיט איהם אַ געשפּרעך וועגען דער צוקונפט פון די בעציהונגען צווישען די בעזונדערע טיילען פון דער בעפעלקערונג, אין רומעניען. דעם אינהאַלט פון געשפּרעך האָט דער י.ט.א. קאָרעספּאָנדענט נאָכהער בעקומען שריפטליך בעשטעטיגט. דער ה' מיטולעסקו האָט ערקלערט: די רומענישע רעגירונג ווינשט זיך נישט מעהר ווי ראָס, אַז אַלע בירגער פון רומעניען אָהן אונטערשיר פון אָפּשטאַמונג, רעליגיע אָדער סאָציאַלער שיכטונג זאָלען לעבען צווישען זיך בשלום און האַרמאָניע ביי גלייכער איבערגעבענהייט צו דער מלוכה. ראָס גליק פון דער מלוכה קאָן זיך שטיצען נאָר אויף אַ רוהיגער און פערטרויאונגספולער צוזאַמענאַרבייט פון אַלע עלעמענטען, וואָס לעבען אין לאַנד.

„די רומענישע רעגירונג האָט דעריבער די פעסטע און אונערשיטערטע אַבזיכט, אונאויפהערליך אַכטונג צו געבען אַז אַלע עלעמענטען, פון וועלכע עס בעשטעהט די רומענישע בעפעלקערונג, צו וועלכער רעליגיע זיי זאָלען נישט געהערען, זאָלען האָבען די זיכערקייט און גאַראַנטיע פון לעבען, ווי אויך די מעגליכקייט פון ענטוויקלונג, פערשטענדליך אין די ראַהמען פון די מלוכה־אינטערעסען. קיינער בערויערט נישט טיפער די אונרעכט, וואָס איז מיט אַ קורצער צייט צוריק געשעהן דער יודישער בעפעלקערונג, ווי די רומענישע רעגירונג, ווייל די רעגירונג גיט זיך אָפּ אַ קלאָרען דין וחשבון, אַז ראָס זיכערן די רוהע פאַר דער יודישער בעפעלקערונג, פונקט ווי פאַר די אַנדערע טיילען פון דער בעפעלקערונג, איז אַ זעלבסטפערשטענדליכער חוב פון דער רעגירונג. רעריבער האָבען די האַרבע מיטלען, וועלכע זענען תיכף אָנגענומען געוואָרען אין דער גאַנצער שאַרפקייט געגען די אַגיטאַטאָרען און אונטערהעצער, מיט וועלכע מען קען אין קיין פאַל נישט אידענטיפיצירען די ברייטע מאַסען פון דער אַקאַדעמישער יוגענד, נישט נאָר דעם כאַראַקטער פון געזעצליכע סאַנקציעס, נאָר זענען אויך אַ שאַרפער וואַרנונג פאַר דער צוקונפט.

„די רעגירונג איז צופרידען דערפון, וואָס די עפענטליכע מיינונג אין לאַנד האָט אַ פערשטענדניש און האָט אָנערקענט די נויטווענדיגקייט פון די שאַרפע מיטלען, וואָס די רעגירונג האָט אָנגענומען. ראָס גיט די ערובות, אַז די אַקציע פאַר מאָראַלישער אויפריכטונג און בערוהיגונג, וואָס מיר אַלע ווינשען זיך, וועט געלונגען דורכצופיהרען. רומעניען וועלכע שטרעבט אויפריכטיג צו אַ זיטליכער ציוויליזאַציע, ווינשט זיך, אַז אינערהאַלב איהרע גרעניצען זאָל הערשען אַ שטענדיגע גענענזייטיגע אַכטונג צווישען איהרע בירגער, קלאַסען און רעליגיעס. מיר זענען זיכער, אַז דער ראָזיגער וואונש וועט פולקאָם פערווירקליכט ווערען.

צו דער האָכצייט פון אונזער קוזינקע
זעלדע פערעלשטיין
מיט ה' אהרן גלייכגעוויכט
ווינשען מיר אַ גליקליך און צופרידען לעבען
מענדיל ניסענבוים און פרוי,
יצחק ניסענבוים און פרוי.
188

אַ הערצליכען מזל-טוב אונזערע פריינד, דער פאַמיליע גאָלדבערג צו דער פערלאָבונג פון זייער ליבע טאָכטער
יענטע רייזעל מיט ה' משה זילבערשפּיץ
ווינשען
פנחס זאָנענבערג און פאַמיליע.

יוּר. י. אינפעלד
42. וסכאדניא 42.

קאָנצערט-דיר.: אַלפרעד שטרויך.
„זאַל פילהאַרמאַניע"
טעלעפ. 13-84. טעלעפ. 13-84.
מאָנטאַג, דעם 13. פעברואַר ד. י., 8.30 אין אָוונד
2-טער און לעצטער קאָנצערט
פון BRONISŁAW
GIMPEL
(פידעל)
ביים פּאָרטעפּיאַן: Karol Gimpel
פּראָגראַם: Corelli-Leonard: La Folia / Goldmark: פידעל־קאָנצערט / Achron: העברעאישע מעלאָדיע / Bruch: כל - נדרי
Paganini: Sonatina / Sarasate: Introdukcja i Tarantella
Sarasate: Zigeunerweisen.
בילעטען שוין צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע-קאַסע טעגליך פון 10.30 ביז 2 נאָכמיטאָג און פון 4 ביז 7 אין אָוונד.
886

היינט, מיטוואָך, דעם 8. פעברואַר ד. י. 9 אַ זייגער אָוונד, וועט אין קלוב פון
יודישען פרויען-פערבאַנד „וו.י.ז.אַ."
(אַלעע קאָשטשושקי 21)
אויפ'ן וועכענטליכען טעע-אָוונד
ד"ר ירמיהו פרענקעל
האַלטען אַ פּרעלעקציע אויף דאָס טעמאַ:
„חסידיזם אין דער בעלייכטונג פון מאַרטין בובער".
איינטריט פאַר מיטגלידערינס און אריינגעפיהרטע געסט פריי.
888

עלטערן!
פאַר 3 זלאָטעס אַ וואָך ווערט געלערנט מיט קינדער וואָס לערנען אין פאָלקס-שולען חומש, רש"י נ"ך משניות, גמרא יהדות היסטאָריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריף. זעלבסט צוזאַמענשטעלען דורכ'ן געדאַנקען אַרטיקל־עקסיען העברעאישען לעהרער י. ד. ראַזענפעלד, פּלאַץ וואָלנאָשטשי 6 קווארטיר 5. רעכטס 2 שום פעס. ס'ווערען אויך אָנגענומען אָנפענגער פון 5 יאָהר אָן
אַ שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! ערפּאָלג גאַראַנטירט!

לאדז. 8 פעברואר 1928.

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז. 8 פעברואר 1928

ענדעקישע וואהל-דיפלאמאטיע.

מ'האט געקענט דערווארטען, אז די ליסטע פון דער אזוי-גערופענער „סאנאציע“ וועט שטארק און ביטער בעקעמפט ווערען מצד דעם קאטוילישנאציאנאלען לאגער, ווארום די ענדעציע האט באמת גאנץ גענוג ארגומענטען ווי אזוי צו בעקעמפען דעם אומפארטייאישען בלאק.

אבער גאנץ אומדערווארטעט איז פאר דער ענדעציע צוגעקומען נאך א שארפער געווער. מיט וועלכען זי גלויבט צו געווינען פאר זיך פיל פוילישע שטימען — דאס איז דער „ארגומענט זשידאווסקי“. אמת, דער דאזיגער ארגומענט איז אן אלטער און אן אויסגעדראשענער — אבער די איצטיגע וואלסיטואציע האט דעם קעמפענדען אנטיסעמיטישען לאגער פיל מיטגעהאלפען דער דאזיגען פערשימעלטען ארגומענט אויסצונוצען מיט דער גאנצער קראפט.

דאס שדכ'ענען זיך פון די סאנאציע לייט צו יודישע קליינהענדלער, סוחרים הויז-בעזיצער וכדומה ווערט דורך דער ענדעקישער פרעסע זעהר געשיקט אויסגענוצט. נאטירליך זענען די ענדעקעס נישט אויף אזוי פיל נאאיוו, אז זיי זאלען גלויבען אין דער ערנסטער בעציהונג פון דער סאנציע צו די דאזיגע פערשידענע גרופען. דער ענדעציע איז גאנץ גוט בעוואוסט, אז בנוגע דער יודען-פראגע קענען די סאנאטארען מארשירען אין איין לאגער מיט איהר, און אויב די „אומפארטייאישע“ שדכ'ענען זיך צו יודען — זענען זיי נאר אויסען צו בעקומען יודישע שטימען און מעהר גארנישט.

די ענדעציע ווייס אבער גלייכצייטיג, אז שוין בלויז דאס אוועקשטעלען אויף דער מלוכה-ליסטע פון די סאנאטארען א פאר „אייגענע יודען“ קען דינען אלס א שלאגענדער ארגומענט ביי די ברייטע פוילישע, פאליטיש נישט-ערצויגענע מאסען. יאהרען לאנג האבען דמאווסקי מיט גלאמבינסקין איינגע'טענה'ט מיט זייערע שעפעלעך, אז די פוילישע זעלבסטשטענדיגקייט און די קריסטליכע רעליגיע איז בעדראהט מצד דער אלוועלטליכער „זשידאווסקא-מאסאנסקער פערשווערונג“, און איצט האבען זיי א בולטע אילוסטראציע צו זייערע ביזאהעריגע „פאליטישע טעאריעס“. אט זעהט, פוילישע וועהלער. אויף איין ליסטע מיט די מיניסטארען פון דער איצטיגער רעגירונג געהען זשידקעס.

דאס איז דער ערשטער „סטראשאק“, מיט וועלכען די ענדעציע פרובט טרייבען די ::עהלער-מאסען צו די וואהלען.

דער צווייטער ארגומענט — דאס איז דער קאמוניסטישער. ביז'ן לעצטען פרייטאג איז דער גורל פון דער קאמוניסטישער ליסטע נומ. 13 געווען אומבעשטימט. אין דער פוילישער פרעסע זענען געווען פערשידענע חלוקי-דעות בנוגע דער אנערקענונג פון דער דאזיגער ליסטע. פון איין זייט האט מען געשמועסט, אז געוויסע קרייזען זענען אויסען מיט דער אנערקענונג פון דער קאמוניסטישער ליסטע אפצושרעקען די פ.פ.ס., וועלכע האט זיך ערקלערט אין אפאזיציע צו דער איצטיגער רעגירונג; פון דער אנדערער זייט אבער האט מען אין פוילען שטארק מורא פאר דער קאמוניסטישער געפאהר — פיל מעהר, ווי אין אנדערע לענדער, אין וועלכע די קאמוניסטען זענען לעגאליזירט און פיהרען אן'אפענע וואהל-פראפאגאנדע. דער פינאל איז אבער אלעמען בעוואוסט. די קאמוניסטישע ליסטע איז בעשטעטיקט געווארען. אינטערעסאנט איז אבער, אז בעת דער אפשטימונג אין הויפט-וואהל קאמיסיע האבען זיך די ענדעקישע פארשטעהער אפגעהאלטען פון שטימען און אזוי ארום מיטגעווירקט, אז די קאמוניסטישע ליסטע זאל בעשטעטיגט ווערען.

און די רעכטע פוילישע פרעסע דריקט נישט צווייזייטיק אויס איהר צופרידענקייט מיט דעם בעשטעטיגען די קאמוניסטישע ליסטע. מיט איינמאל ווענען די ענדעקעס געווארען גרויסע אנהענגער פון געזעץ און זיי טענה'ן, אז אויב ס'זענען נישט געווען קיין יורידישע מאטיווען די ליסטע צו פסל'ען — האט מען זי געמוזט בעשטעטיגען.

און נאך אינטערעסאנטער איז, וואס די ענדעקישע פרעסע טרעט פלוצלונג ארויס געגען דעם מעטאד פון בעקעמפען די קאמוניסטען מיט רעפרעסיעס. איצט קומט די ענדעציע, וועלכע האט אליין אויף א ווירקליכען אופן געפיהרט אן'אויסראטונגס-פאליטיק, צו דעם בעשלוס, אז עקסטרעם-געגנערישע פאליטישע ריכטונגען קען מען נישט בעקעמפען אויסשליסליך מיט רעפרעסיווע מיטלען — נאר מ'מוז פיהרען א געזעלשאפטליכע אויפקלערונגס-אקציע.

צו וואס צילען די אלע ארגומענטען פון דער ענדעציע? כדי בעווייזען, אז אלע זשידאווסקא-מאסאנסקע און קאמוניסטישע כוחות האבען זיך פעראייניגט, כדי צו בעקעמפען דעם אבוז קאטאליצקא-נאראדאווי“.

אט אזוי זעהט אויס די ענדעקישע וואהל-דיפלאמאטיע.

א. צ—ס.

דער יודישער חורבן אין בעסאראביע.

א טרויעריגער 10-יאהריגער יובילעי.

די בענג איז געווארען צעהן יאהר, זינט רומעניע, אויסנוצענדיג די רעמאלסדיגע לאגע פון רוסלאנד, דעם פערביסענעם בירגער-קריג און די צופאלונג פון דער ארמעע, האט פערכאפט בעסאראביע. אין צוזאמענהאנג מיט דעם דאזיגען יובל זענען אין רוסלאנד איצט אפגעהאלטען געווארען פערזאמלונגען און מיטינגען אויף וועלכע מ'האט גערעט וועגען ווידער פעראייניגען בעסאראביען צום ראטען-פערבאנד. ביים געלעגענהייט איז דעריבער כדאי צו בעקענען אויך אונזער לעזער מיט דעם ארטיקעל פון דעם יודישען ריכטער אפרים אויערבאך, א-ליין א בעסאראבער, וועלכער האט ראנישט לאנג בעזוכט בעסאראביען און פערעפענטליכט זיינע איינדריקען אין „מארגען זשורנאל“:

אויסער די אלע סיבות, ווי מלחמה, לאנד-צוטיילונג און ווירטשאפטליכע אפגעלאזענקייט, האט די טרויעריגסטע ראלע אין דעם חורבן פון יודישען לעבען אין בעסאראביע געשפילט די ברוטאלע רומענישע מאכט.

די רומענישע מאכט האט אנגעווענדט די מיטעלאלטערליכסטע מיטלען צו רעדריקן די בעסאראבישע בעפעלקערונג' אנצוווארפען אויף איהר א מורא פערשטעהט זיך, אז די גרעסטע מאס צארן איז אויסגעגאסען געווארען אויף יודישע קעפ. ביז היינטיגען טאג, דעם יאהר, שוין נאכדעם ווי רומעניע האט צוגענומען בעסאראביע, האבען זיך נאך נישט פערהיילט די וואונדען פון יענער גרויזאמער צייט. און עס איז בכלל ניט נויטיג צו דערמאנען זיך אמאליגע יאהרען; די איצטיגע, אויב זיי זענען אפען נישט אזעלכע גרויזאמע, זענען דאך פול מיט יסורים, נגישות און פרעניות פאר יודען.

רומעניען האט מורא פאר דער בעסאראבישער בעפעלקערונג צוליב איהר רוסיפיצירטקייט און עס איז איהר פאליטיק צו פערטרייבען די אייגענע מורא מיט אנווארפען א מורא. זי האט ארומגענומען בעסאראביע מיט אן'אייזערנע רייף, מיט פייניגונגען און מערדערייען וויל זי לערנען דעם עולם צו האלטען מיט איהר. באלד ווי זי איז נאר אריבער דעם פרוט, האט זי אנגעהויבען שמייסען יעדען איינעם, אויף וועמען עס איז נאר געפאלען א חשד, אז ער איז געניינט צו רוסלאנד דערנאך האט זיך ארומגעקוקט אז עס איז בכלל ניט נויטיג ביז אויף איינעם וועט פאלען א חשד, שמייסען קען מען אן שום חשד אויך און וואס מעהר שמיץ אלץ זיכערער וועט מען ווערען אין לאנד, אלץ מעהר וועט מען זיך דארט בעפעסטיגען. האט מען צונויפגערופען יודען, יונגע און אלטע שעהנע בעלי-בתים און ארבייטער און מען האט געשמיסען.

דער רעזולטאט איז: שרעק פינסטערער פחד, דערשלאגענקייט. קיין ליבע האט רומעניען אוודאי נישט געפונען מיט איהרע מעטארען, נישט ביי די מאלדאוואנער און נישט ביי דער שטאטישער בעפעלקערונג.

די בעלייריגונגען, וואס זיי זענען רעמאלט אויסגעשטאנען, וועלען ביי די בעוואוינער פון בעסאראביע נישט פארגעסען ווערען אבער אויך איצטער האלט זיך רומעניען ביי איהר טאקטיק פון נראבער בעהאנדלונג, פון אייזערנער מאכט וואס דערגייט פשוט ביז ברוטאליטעטען. ביזן היינטיגען טאג שלאגט מען די פויערים מכת-רצח פאר אומבעדייטענדע פערברעכענס ביז איצט נעהמט נאך מען אריין א שטארטישען איינוואוינער (לייען א יודען אין דער „סיגוראנץ“ און מען שלאגט איהם אונטער די זייטען, דאס זענען וואכענדיגע זאכען אין בעסאראביע און איהר וועט בעגעגענען יודען, וואס דערצעהלען אז מיט א פאר חדשים צוריק האט מען זיי געשלאגען און יודען וואס ריכטען זיך, אז מארגען וועט מען זיי שלאגען. אז איהר וועט זיי פרעגען פארוואס מען שלאגט זיי, וועלען זיי אייך ענטפערן, אז זיי ווייסען אליין נישט נאר זיי שטויסען זיך אן, אז דאס וויל רומעניע אויסווארצלען דעם שאטען פון א פרייען געדאנק.

רומעניען האט פערפלייצט בעסאראביע מיט סאלדאטען מיט די נראבע רומענישע נפשות, וואס שטעהן פיל נידריגער ווי די אמאליגע רוסישע סאלדאטען אויף יעדען שריט און טריט בעגעגענט איהר זיי בעוואפענטע מיט ביקסען און בלויזע שווערדן ווי דאס לאנד וואלט געשטאנען אין מלחמה און דער שונא וואלט געווען ביי די טויערען פון לאנד.

ווער איז דער שונא? די פרידליכע בעפעלקערונג, וועלכע ארבייט שווער און ביטער צו דערנעהרען זיך און וואלט געוואלט לעבען א רוהיגע מינוט נאך די אלע יאהרען פון שטורעמס. דער שונא איז דער פויער דער יוד און יעדער איינער וואסשרייט נישט אויף אלע נאסען, אז ער האט ליב רומעניען.

פערשטעהט זיך אז אונטער אזא שטימונג איז שווער אויפצובויען דאס עקאנאמישען לעבען אבער דאס איז נאך נישט דאס ערגסטע, ערגער זענען די פערשידענע שטייערען און צינזען, וואס רומעניע נעהמט ביי דער בעסאראבישער בעפעלקערונג פון די קליינע, מאגערע פערדינסטען רייסט רומעניע ארונטער א לייבען-חלק און דער בעפעלקערונג פאלען די שטייערען ווי א טויטענט-פונטיגע לאסט. א יוד, וואס פערדינט 10 טויזענט לעי (עטליכע צעהנדלינג דאלאר) קען זיך נישט ארומצאהלען פון די שטייערן רומעניע האלט אויס אין בעסאראביע א ריזיגע ארמעע, א געהיים-אגענטור אין יעדען קלענסטען שטעדטעל פאליציי און אנדערע מינים שלעק און דאס אלץ פאלט אויף די פלייצעס פון דער פעראדימטער בעסאראביע. אחוץ דעם דארף בעסאראביע אויך דעקען א בעדייטענדען פראצענט פון אלגעמיינעם רעגירונגס-בודושעט און ביי דער שוידערליכער ארימקייט מאכען די גרויסע שטייערען ממש אהן א חורבן.

רומעניען איז געקומען קיין בעסאראביען מיט'ן קנוט און אן'אפענער קעשענע. איהר איינציגער ציל איז, ווייזט אויס, וואס מעהר צו פעראריימען די נגענער און זי דערגרייכט עס אויפ'ן גלענצענדסטען אופן. בעסאראביען לעבט אין מורא, בעסאראביען געהט אונטער די יודישע בעפעלקערונג איז נאך אוועקגעשטעלט געווארען אין א בעזונדערער לאגע פון רעכטלאזיגקייט און אן'אפענעם רעגירונגס-אנטיסעמיטיזם און קיין סוף זעהט זיך נישט.

עס איז א צער צו זעהן, ווי דאס בעסאראבישע יודענטום איז געפאלען און איז א סך פאלען דערגאנגען אפילו צו דעגענעראציע. בעסאראביע לעבט ביים ראנד פון פערניכטונג און ד יגרעסטע שולד פאלט אויף רומעניען. פאליטיש —מורא, נעפאלענקייט, טעראר, עקאנאמיש — נויט און ווידער מורא און נעפאלענקייט.

פעראייניגטע דזשאינט-קאמפאניע אין אמעריקא

האט געבראכט 10 מיליאן דאלאר.

ניו-יארק. (ימ"א). דער פארזיצער פון דער פעראייניגטער קאמפאניע פון דזשאינט דיסטריביושן קאמיטע" ה' דוד ברוין, האט מיטגעטיילט דער פרעסע, אז זייט דער דזשאינט-קאנפערענץ אין טשיקאגא דעם 22-טען און 23-טען אקטאבער פ. י. האט דער „דזשאינט“ געהאט א הכנסה אין מזומן העכער איין מיליאן דאלאר. ווי בעקאנט, האט די איצטיגע „דזשאינט“-קאמפאניע זיך געשטעלט די אויפגאבע צו זאמלען אין משך פון 3 יאהר די סומע פון 25 מיליאן דאלאר פאר דעם ווידעראויפבוי פון דעם יודישען ווירטשאפטליכען לעבען אין דער אלטער וועלט. ביז איצט זענען שוין געצייכענט געווארען לערך 20 מיליאן דאלאר, דערפון איז שוין די העלפט, העכער 10 מיליאן איינגעפלאסען אין מזומן.

איצט ווערט געפיהרט אן'אקציע איינצומאהנען שנעל ווי מעגליך די סומען, וואס זענען געצייכענט געווארען דורך די מנדבים, כדי צו פערווענדען דאס געלד פאר דעם אויפבוי-ווערק.

ה' ברוין וועט די טעג אנהויבען א טורנעע איבער די פעראייניגטע שטאטען און קאנאדע. ער וועט בעקענען דאס אמעריקאנער יודענטום מיט'ן גאנג פון דער אויפבוי-טעטיגקייט אין אייראפא און אויפפאדערען די לאקאלע דזשאינט-טוער מיטהעלפען רעאליזירען די געצייכענטע סומען. די איינגעמאנטע סומען וועלען גלייך פערנוצט ווערען פאר דער ווייטערער ארבייט אין דער יודישער לאנדווירטשאפט, די קאאפעראטיווע קאסעס, שולען און מעדיצינישע אנשטאלטען אין רוסלאנד. דער „דזשאינט“ וועט אויך נאכקומען די פערפליכטונגען לגבי דעם „ארט“ אויך ווייטער שטיצען קרעדיט-קאסעס, פאלקס - געזונדהייטס-טעטיגקייט, יתומים - פערזארגונג, קולטור און ערציהונגס-ארבייט אין פוילען, לעטלאנד, ליטע, רומעניען און אנדערע לענדער פון מיטעל-און מזרח-אייראפא. דער לייטער פון דער אבטיילונג פאר קולטור איז ד"ר. צירוס אדלער. דער „דזשאינט“ ערפילט אויך זיינע פערפליכטונגען לגבי דעם „פאלעסטיין עקאנאמיק קאונסיל“. די ראטען-אויסצאלונגען פאר דער טעטיגקייט אין ארץ-ישראל ווערען פארטגעזעצט.

פון באלטימאר ווערט מיטגעטיילט, אז ביי א באנקעט, וואס איז די טעג דארט פארגעקומען, איז געזאמעלט געווארען א סומע פון 340,280 דאלאר, פאר דעם אויפבוי-ווערק פון „דזשאינט“. די גאנצע קוואטא, וואס דער „דזשאינט“ האט בעשטימט פאר די יודען אין באלטימאר בעטרעפט 750,500 דאלאר, דער דארטיגער יודישער פילאנטראפ ה' יעקב עפשטיין האט זיך פערפליכטעט צוגעבען 10 פראצענט פון דער גאנצער סומע. וואס וועט געזאמעלט ווערען צווישען די יודען אין באלטימאר. לואי מארשאל, וועלכער איז אנוועזענד געווען אויפ'ן באנקעט, האט ערקלערט, אז די דזשאינט-קאמפאניע שטיצט זיך אויף דעם יסוד, אז די יודען אין דער אלטער וועלט האבען די זעלבע רעכט אויף א ווירדיג לעבען, ווי די יודען אין אמעריקא. דאס יאהר 1914 איז געווען אן'אומגליק יאהר אין דער געשיכטע פון יודישען פאלק. גרויסע טיילען פון יודענטום וואלטען נישט איבערגעהאלטען די קאטאסטראפע, ווען נישט די הילף פון די אמעריקאנער יודען. די טעטיגקייט פון אמעריקאנער יודענטום אין אייראפא האט געשאפען וואונדער.

דעלעגאציע פון וועלט-פערבאנד פון די יודישע קריגס-אינוואלידען אלמנות און יתומים

אנגעקומען קיין אמעריקא

לעמבערג. (י.ט.א.) דאס צענטראל-ביורא פון וועלט-פערבאנד פון די יודישע קריגס-אינוואלידען, אלמנות און יתומים טיילט מיט, אז די דעלעגאציע, וואס איז אין שליחות פון פערבאנד ארויסגעפאהרען קיין אמעריקא, איז שוין אנגעקומען אויפ'ן ארט און איז צוגעטרעטען צו דער ארגאניזירונגס-ארבייט. די צווייטע העלפט פון דער דעלעגאציע וועט אפפאהרען פון וויען אין אנהויב פעברואר מאנאט ה.י.

דער געוו. דעפוטאט העלער, וועלכער האט געזאלט אנפיהרען מיט דער דעלעגאציע, האט געמוזט אפלעגען זיין רייזע צוליב די וואהלען צום סיים. ער וועט דעריבער ערשט נאך די וואהלען ארויספאהרען מיט די איבריגע מיטגלידער פון דער דעלעגאציע פון פוילען, רומעניען, פון די באלטישע און באלקאנישע לענדער ווי אויך שליחים פון די ספרדישע יודען.

לאדז
8 פעברואר 1928

דאס לאדזער לעבען

לאדז
8 פעברואר 1928

8
מיטוואך
יז
שבט תרפ"ח

פעברואר
זון-אויפגאנג 7.13
זון-אונטערגאנג 4.32
לענג פון טאג 8.19

קהלה.
היינט אַ זיצונג פון ראַט.

(–) היינט 8 אינאָווענד קומט פאָר א זיצונג פון קהלה-ראַט, וועגען בעשטימען נייע 40 טויזענד זל. אויף צו פאַרענדיגען די קויהלען-אַקציע און צו בעשטעטיגען די הוספות פאַר די גמינע-אַנגעשטעלטע א. אַנד.

הגם דער נייער אָבמאַך פון די „אונפּאַרטייאישע" מיט דער „אגודה", איז נישט צושטאַנד געקומען, רעכענט מען פונדעסטוועגען, אַז די זיצונג וועט פאָרקומען און ס'וועט געלינגען דורכצופיהרען די פּאָזיציע פאַר קויהלען-אונטערשטיצונג.

שטייערן
אין היינטיגען חודש.

(מ) אין פעברואַר וועלען געצאָהלט ווערען פאָלגענדע שטייערן: לאָקאַל-שטייער פאַר'ן ערשטען קוואַרטאַל; קאָמונאַל-שטייער פון בוי-פּלעצער און פון גרונטען, וואָס ווערען פאַררעכענט פאַר בוי-פּלעצער — פאַר'ן ערשטען קוואַרטאַל; שטייער פון לוקסוס-וואוינונגען; מלוכה - שטייער פון נישט פערבויטע פּלעצער פאַר'ן ערשטען קוואַרטאַל; אַ חוץ דעם דאַרפען אין 2 וואָכען אַרום נאָכ'ן דערהאַלטען די אויפפאָדערונג איינצאָהלען דעם שטייער פון לוקסוס-אַרטיקלען; אין פערלויף פון 4 וואָכען — ירושה-שטייער; אין פערלויף פון 1 וואָך — שטייער פאַר הינט.

אונטערשטיצונג
פאַר אַרבייטסלאָזע

(–) די טעג וועט פערעפענטליכט ווערען אַ פאַראָרדנונג פון אַרבייטס-מיניסטער, מיט דער צושטימונג פון דעם פינאַנץ-מיניסטער וועגען פערלענגערען ביז 17 וואָכען די אונטערשטיצונג פאַר אַרבייטסלאָזע אויפ'ן שטח פון לאָדזער וואָיעוואודזטווע אין די שטעט קאַליש, אָפּאַטובקע, וויעלון אַלעקסאַנדראָוו און אין פּיעטרקאָווער און ראַדאָמסקער פּאָוויאַטען.

ביליגער געוואָרען.

(ב) אונטערען פאָרזיץ פון ד"ר סקאַלסקי איז נעכטען פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע פעסטצושטעלען די ענדערונגען פון חיונה-הוצאות.

עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז אין חודש יאַנואַר האָבען די חיונה-הוצאות פון אַ מיטעלערער אַרבייטער-פאַמיליע אין פערגלייך מיט דעצעמבער פ. י. זיך פערקלענערט אויף 2,09 פּראָצ.

אין די אַפּטייקען
היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) מ. ליפּיעץ (פּיעטריקאָווער 193); ע. מילער (פּיעטריקאָווער 46); וו. גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 15); א. פּערעלמאַן (ציגעל-גאַס 64); ה' ניעוויאַראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37); ש. יאַנקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9).

Dr. med. ST. HEINRICH
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספּעציאַליסט פאַר קינדער- און אינערע קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראַהלונגען (קוואַרץ-לאַמפּען). נעהמט אָן פון 4–6 נאָכמיטאָג.

הכנות צו די סיים-וואַהלען.

קאָנטראָלירט די וועהלער-רשימות.

(ב) כדי אויסצומיידען אונאַנגענעהמליכקייטען בעת די וואַהלען, ווען דער וועהלער קומט אָפּגעבען זיין שטימע און עס ווייזט זיך אַרויס, אַז ער פיגורירט גאָר נישט אין די וועהלער-רשימות, לעגען די אָבוואָדאָווע-קאָמיסיעס מאָרגען 4 אַ זייגער אַרויס די וועהלער-רשימות, וועלכע די וועהלער וועלען קענען נאָכקוקען ביז דעם 13. ה. ח., יעדען טאָג, ביז 10 אין אָווענד.

די קאַנדידאַטען-ליסטעס ווערען קאָנטראָלירט.

(ב) דער פאָרזיצער פון דער קרייז-וואַהל-קאָמיסיע, ריכטער קאָרווין-קאָראָטקעוויטש, איז צוגעטרעטען אַדורכצוקוקען די קאַנדידאַטען-ליסטעס צום סיים פון די פערשידענע גרופּירונגען. עס ווערט קאָנטראָלירט צי די קאַנדידאַטען האָבען פּאַסיווע וואַהל-רעכט און צי די אונטערשריפטען, וועלכע שטיצען די קאַנדידאַטען-ליסטעס זענען אויטענטיש.

די זיצונג פון דער קרייז-וואַהל-קאָמיסיע, וועלכע דאַרף בעשטעטיגען, אָדער נישט בעשטעטיגען די בעזונדערע קאַנדידאַטען-ליסטעס; וועט פאָרקומען אין דער קומענדיגער וואָך.

פון בונדישען וואַהל-קאָמיטעט.
„עפענטליכער משפט".

דער וואַהל-קאָמיטעט פון „בונד" אָרדענט איין היינט מיטוואָך אין „פילהאַרמאָניע"-זאַל אַן עפענטליכען משפט איבער די בירגערליכע וואַהל בלאָקען.

אין דעם משפט בעטייליגען זיך די ח"ח ראַטמאַן עהרליך, זיבערט, מענדעלסאָן (וואַרשאָ) ליכטענשטיין, זעלמאַנאָוויטש און אַנדערע.

צו דעם משפט האָט זיך געמאָלדען אַ רייהע פּערזאָנען, וועלכע וועלען אַרויסטרעטען אַלס עדות.

צווישען אַנדערע האָבען זיך געמאָלדען אַלס עדות מצד דער בעשולדיגונג: פון דעם פּאָלקיסטישען האַנדווערקער-פערבאַנד (זאוואַדזקאַ 5) ה' מענדעל לייב (פערוואַלטונגס-מיטגליד פון וועבער-אַרבייטער - קאָאָפּעראַטיוו), אַ מיטגליד פון ראַסנערס האַנדווערקער-פערבאַנד פון וואַרשאָ מיט אַ ספּעציעלען בריף צום עפענטליכען איבערלייענען, און פון דער „אַגודה", אַלס פּערטיידיגער, ה' באָמאָך.

בונד און פּועלי-ציון.

דער בונדישער וואַהל-קאָמיטעט אָרדענט איין פרייטאָג ד. 10.טען, 8 אָווענד אין זאַל פון קינאָ „אימפּעריאַל" אַ קאָנצערט - וואַהל - מיטינג א. ד. ט. „ווער איז שולדיג אין נישט-צושטאַנדגעקומענעם בלאָק פון בונד און פּועלי-ציון". עס וועלען אַרויסטרעטען די ח"ח זיבערט, ווילנער און ליכטענשטיין. אין קאָנצערט-טייל בעטייליגט זיך דער סימפאָנישער אָרקעסטער.

היט זיך פאַר דעם שווינדלער!

(–) זייט עטליכע טעג דרעהט זיך אַרום אויף פּולנאָצנאַ גאַס עפּיס אַ יונגערמאַן אַ שטשופּלער קורץ געקליידעט אין אַ קאַפּעלושעל. פון צייט - צו-צייט ווענדעט ער זיך צו אַ שאַכער אַז ער האָט צו קויפען אַ מציאה, נאָר ס'פעלט איהם צו געלט. לעגט ער דעריבער פאָר צו מאַכען דאָס געשעפט בשותפות.

נעכטען האָט ער פאָרגעשלאָגען אַ שאַכער צו קויפען אַ טראַנספּאָרט אַלט קופּער, און, אַז יענער זאָל איהם אויסבאָרגען 40 זל. דער שאַכער וועלכער פערמאָגט נישט אַזאַ בעטראַג, האָט זיך געשאָפען מיט גרויס שוועריגקייטען און איז געלאָפען צו פערדינען פון אַ מציאה.

זענען זיי ביידע געגאַנגען צוזאַמען. ביים אַריינגעהן צום סוחר, האָט דער יונגערמאַן גענומען דאָס געלט און איז אַליין אַריין צום סוחר.

דער שאַכער האָט געוואַרט ביז יענער וועט צוריק אַרויסגעהן און וואַרט נאָך ביז איצט. דער קאָרידאָר האָט געהאַט צוויי אויסגעגג און דורכ'ן צווייטען אויסגאַנג איז דער שווינדלער פערשוואונדען.

איצט דערצעהלט מען צווישען די שאַכערס, אַז נאָך ביי איינעם האָט דער פערשוין אויסגענאַרט 30 גילדען אויך אויף אַזאַ אופן. לויט די סמנים פון פערשוין איז עס דערזעלבער.

צווישען די שאַכערס הערשט אַ שטאַרקע אויפרעגונג אויפ'ן שווינדלער וואָס האָט ביי עטליכע יודען אויסגענאַרט בלוטיגע גראָשענס, וואָס זענען נישט זייערע און וואָס זיי וועלען דאַרפען שווער אַרבייטען כדי עס אָפּצופערדינען.

נייע הלוואות פאַר האַנדווערקער
האָט בעשטימט די „באַנק גאָספּאָדאַרסטווא קראַיאָוועגאָ".

די האַנדווערקער און קליינע אינדוסטריעלער האָבען ביז איצט בעקומען קרעדיטען פון די קאָמונאַלע קאַסעס. ביז'ן 11 יאַנואַר 1928 האָט די „באַנק גאָספּאָדאַרסטווא קראַיאָוועגאָ" בעשטימט פאַר 123 קאַסעס 8,185,000 קרעדיט. די קרעדיטען זענען אויסגענוצט געוואָרען נאָר אויף אַ סומע פון 4,971,000 זלאָטעס. אַ חוץ דעם האָבען 17 האַנדווערקער-קאַסעס בעקומען קרעדיטען אויף וועקסעל רעדיסקאָנטאָ 975,000 זל.

דער אַלגעמיינער קרעדיטען קאָנטיגענט פון דער „באַנק גאָספּאָדאַרסטווא קראַיאָוועגאָ" פאַר די קאָמונאַלע און האַנדווערקער-קאַסעס מאַכט אויס 12 מיליאָן זלאָטעס. פון דער סומע איז אויסגענוצט געוואָרען בלויז 9 מיליאָן זלאָטעס. דאס זענען אַלץ קורץ-טערמינע קרעדיטען — אויף 3 חדשים. די האַנדווערקער זוכען אָבער לאַנגטערמיניגען קרעדיט.

איצט האָט די דירעקציע פון באַנק בעשלאָסען צו ערטיילען קרעדיט פאַר די האַנדווערקער אויף 8 פּראָצענט דערביי וועט מען דיסקאָנטירען וועקסלען מיט אַ צאָהל-טערמין פון 6 חדשים. די „באַנק גאָספּאָדאַרסטווא קראַיאָוועגאָ" וועט אויך ערטיילען קורץ-טערמיניגע הלוואות די קאָמונאַלע קאַסעס. פון די הלוואות וועלען קענען געניסען נאָר די האַנדווערקער און די קליינע אינדוסטריעלער. אויף די דאָזיגע קרעדיטען איז בעשטימט 2 מיליאָן זל. די סומע וועט פערגרעסערט ווערען אויב ס'וועט זיין נויטיג. כדי צו פערטיילען די הלוואה וועלען געשאַפען ווערען ספּעציעלע קאָמיטעטען פון פאָרשטעהער פון די האַנדווערקער. פאָרזיצער פון דעם קאָמיטעט וועט זיין אַ פאָרשטעהער פון „באַנק גאָספּאָדאַרסטווא קראַיאָוועגאָ".

———

אַ ווירטשאַפטליכע קאָנפערענץ אין האַנדעלס-מיניסטעריום.

קומענדיגען מיטוואָך און דאָנערשטאָג וועט אין האַנדעלס מיניסטעריום פאָרקומען אַ קאָנפערענץ וועגען ווירטשאַפטליכע ענינים. אין דער קאָנפערענץ וועלען אַנטייל נעמען פאָרטרעטער פון אַלע צווייגען אין דער אינדוסטריע און פון די הויפּט-אָרגאַניזאַציעס פון די סוחרים.

אויף דער קאָנפערענץ וועלען בעהאַנדעלט ווערען די פראַגען וועגען אינוועסטיציע אין דער אינדוסטריע, וועגען פערגרעסערען אויפנאַהמספעהיגקייט פון אונזער אינערליכען מאַרק פאַר דער לאַנדעס-פּראָדוקציע, וועגען צופּאַסען זיך צו די פאָדערונגען פונ'ם אינערליכען מאַרק, וועגען פערשידענע ענינים וואָס זענען פערבונדען מיט'ן עקספּאָרט, בפרט וועגען איצטיגען צושטאַנד פון עקספּאָרט; וועגען אָנקניפּען נייע האַנדעלס בעציהונגען, וועגען אָרגאַניזירען אַ רעגירונגס-אינפאָרמאַציע-דינסט פאַר ווירטשאַפטליכע ענינים, קרעדיט אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן עקספּאָרט א.א.וו.

ס'וועלען אויך אַרומגערעדט ווערען ענינים, וואָס זענען פערבונדען מיט דער ענטוויקלונג פון אונזערע פּאָרטען און האַנדעלס-פלאָט.

זיך אויפגעהאַנגען אין פאַבריק.
אַ צווייטער זיך איבערגעשניטען די אָדערן אין גאַס.

(§) אין שייבלער און גראָהמאַנס פאַבריק (טאַרגאָוואַ 46) איז נעכטען פאָרגעקומען אַ שרעקליכער פאָרפאַל ווען די אַרבייטער פון דעם נאַכט-שיכט האָבען 7 אַ זייגער אין דער פריה פערלאָזט די פאַבריק, האָבען זיי בעמערקט, אַז דער 42 יעהריגער וואָבער, ווילהעלם וועגער, געהט מיט זיי נישט אַרויס. האָבען זיי איהם גענומען זוכען און אין קאַמער געפונען וואַגערען אַנ'אויפגעהאָנגענעם.

(§) אויף מאָניושקי 2. האָט אַ אָרים געקליידעטער יונגער-מאַן פלוצים אַרויסגעכאַפּט אַ מעסער פון זיין טאַש און זיך אויפ'ן אַרט איבערגעשניטען די אָדערן אויף דער לינקער האַנד. אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל. דער זעלבסטמערדער איז דער 23 יעהריגער הוראַלף וורינ (קילינסקאַ 154) אַנ'אַרבייטסלאָזער.

אַריבערגעהענדיג די גאַס
קוק זיך אַרום
אין די זייטען
וועסטו אויסמיידען אַ אומגליק און אפשר אפילו דעם טויט!

„אָרט".
אַ נייער לערן-וואַרשטאַט.

צוליב דער גרויסער נאָכפראַגע אויף הענטשקע - שטריקערינס אין די טריקאָטאַזש-פאַבריקען, האָט די פערוואַלטונג פון „אָרט" איינגעאָרדענט אַ וואַרשטאַט צו לערנען שטריקען הענטשקעס אויף שליטען - מאַשינען, אויסשליסליך פאַר פרויען.

די לימודים האָבען זיך שוין אָנגעהויבען. איינציגע פרייע ערטער זענען נאָך פאַרהאַן.

אַ טייערע טראַמוואַי-רייזע

(–) ביים קאַסירער פון שווייקערטס פאַבריק ה' מיכאַעליס האָט מען אַרויסגעגנב'עט אין טראַמוואַי-נומער 7 אַ טעטשקע מיט 11 טויזענט זלאָטעס, וועלכע ער האָט איינקאַסירט פאַר דער פאַבריק.

זעלבסטמאָרד פון אַ פּאָליציאַנט

(–) אויף קאָנטנאַ 3 האָט געפּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד דער פּאָליציאַנט לוציאַן יוזעפאָוויטש: ער האָט זיך איבערגעשניטען די אָדערען פון די הענד.

די קרעכצען פון זעלבסטמערדער האָבען דערהערט די שכנים. זיי האָבען אויפגעריסען די טיר און געפונען דעם פּאָליציאַנט אין אַ האַלב פער'חלש'טען צושטאַנד. די פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָבגעפיהרט אין שפּיטאַל.

פרץ הירשביין
וועט זיין אין לאָדז דעם 15.

קומענדיגען מיטוואָך, דעם 15-טען ד.ח. קומט קיין לאָדז דער בעריהמטער יודישער דראַמאַטורג און וועלט-רייזענדער, דער סובטילער דיכטער פרץ הירשביין, וועלכער וועט אין „פילהאַרמאָניע"-זאַל האַלטען אַ רעפעראַט א. ד. ט. „די וועלט, ווי איך זעה זי!"

אורטיילענדיג פון דער אונגעהויערער אינטערעסאַנטער פאָרלעזונג, וואָס דער דיכטער האָט געהאַלטען מיט צוויי וואָכען צוריק, קאָן מען דערוואַרטען, אַז אויך דאָס מאָל וועט דער דיכטער האָבען דעם פערדינטען גרויסען ערפאָלג.

קאַנטאָר סיראָטאַ
קומט קיין לאָדז דעם 18-טען פעברואַר.

ווי מיר האָבען געמאָלדען, איז קאַנטאָר סיראָטאַ פּלוצלונג קראַנק געוואָרען און צוליב דעם איז זיין דאַווענען אָפּגעלעגט געוואָרען.

אַזוי ווי ה' סיראָטאַ פיהלט זיך שוין בעסער, האָט ער צוגעשיקט צום קאָמיטעט, וואָס אָרדענט איין זיין דאַווענען אַ בריף, אין וועלכען ער בעט איבער דעם לאָדזער עולם און איז מבטיח, אַז ער קומט אונווידערופליך קיין לאָדז דעם 18. פעברואַר, שבת פ' שקלים; וואו ער וועט אויספיהרען אַ גאַנצע רייהע עכט-סיראָטאַ'שע נגינים.

די געקויפטע בילעטען זענען גילטיג.

Dr. med. A. URYSON
ספּעציאַל-אַרצט
פאַר אינערליכע קראַנקהייטען
קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-85.
נעהמט אָן פון 3–5 נאָכמיטאָג. 887

יודישע פירמען ווילען נישט צונעהמען קיין יודישע שאָפערס.

אַ זעהר טרויעריגע ערשיינונג, וואָס דאַרף בעקעמפט ווערען.

מיר האָבען בעקומען א בריף אין רעדאַקציע פון אַ יודישען שאָפער, וועלכער בעקלאָגט זיך אויף דער לאַגע פון די יודישע שאָפערס. ערשטענס, קומט אָן מיט גרויסע שוועריגקייטען אַריינצובעקומען זיך אין אַ קאָנצעסיאָנירטער שאָפער־שולע, מאַנכע נעמען בכלל קיין יודען נישט אָן. ווען מ׳איז אָבער גובר אַלע שוועריגקייטען, קומט ערשט אויפסניי אָן די גרעסטע פיינליכע צרה: מ׳נעהמט נישט אָן אויף פאָסטענס קיין יודישע שאָפערס. וועגען פריוואַטע פאָסטענס אויף שאָפערס איז שוין אָפּגערעדט, קומט אויס צו זוכען פאָסטענס אַלס שאָפער ביי לאַסט־אויטאָמאָבילען אין פאַבריקען. אָבער אויך דאָ איז איינגעשטעלט אַזאַ „טראַדיציע" — יודען ווערע[ן] נישט אָנגענומען.

דער מחבר פונ׳ם בריף דערצעהלט וועגען אַ רייה פאַקטען, ווען יודישע פירמעס האָבען אונטער פערשידענע תירוצים זיך אָפּגעזאָגט אָנצונעהמען אַ יודישען שאָפער. א היגער יודישער גרויס־אינדוסטריעלער האָט געזוכט אַ שאָפער. האָט זיך אַהין מיט אַן־אָפּערטע געווענדעט אַ יוד. האָט מען איהם געענטפערט, אַז אַ שאָפער דאַרף גלייכצייטיג אַריינטרעטען אויך אין דער פייערלעשער־דרוזשינע, וואָס עקזיסטירט ביי דער פאַבריק. האָט ער דערצו אויך מסכים געווען, האָט מען איהם ערשט דאַן געענטפערט, אַז — קיין יודען ווערן נישט אָנגענומען.

דער מחבר פונ׳ם בריף קומט צום אויספיהר, אַז אַ יוד דאַרף זיך נישט לערנען דעם שאָפער־פאַך, ווייל אַ יוד קען דאָס פאַך שפעטער נישט פערווענדען אין לעבען.

מיר מיינען אָבער, אַז עס דאַרף געמאַכט ווערען אַן אַנדערער אויספיהר: מ׳דאַרף זיך בעמיהען די ראָזיגע וואַנט פון אונצוטרוי און נישט פעררינגטער גרינגשעצונג אַדורכברעכען. האָט דאָך ערשט נישט לאַנג א סטאַטיסטיק אין לעמבערג בעוויזען, אַז זעהר אַ הויכער פראָצענט פון די שאָפערס זענען פערמשפט געוואָרען פאַר קרימינעלע פערברעכענס. זייער צאָהל איז צווישען די יודען זיכער אַ נישטיגע. ס׳איז פאַר קיינעם קיין סוד נישט, אַז דער גרעסטער טייל פון די שאָפערס האָבען ליב דעם ביטערן טראָפּען און דאָס איז ביי דעם פאַך אַ ביסעלע געפעהרליך. מ׳דאַרף דאָך אויסרעכענען אַלע מעלות וואָס ס׳בעזיצען דער גרעסטער טייל פון די יודישע שאָפערס. יעדענפאַלס זענען זיי דאָך נישט מינדערווערטיגער פון זייערע נישט יודישע חברים.

מיר וועלען דאָ זיך פעררופען בלויז אויף דעם, אַז די טראַדיציע פון גרינגשעצען יודען ביי לאַנדווירטשאַפט, איז אויך שוין נעבראָכען געוואָרען. יודען דרינגען אַריין אין גרויסע פאַבריקען און ביי די מאַשינען שטעהען זיי נאָרנישט אָפּ פון די נישט־יודען. מ׳דאַרף נאָך עפּיס פאַרנעהמען און ס׳וועט זיכער ברענגען ערפאָלג.

צי וואָלט זיך נישט אַמאָל מיט דעם ענין פעראינטערעסירט דער לאָדזער „אָרט"?

שטראָפען פאַר בעשווינדלען די קראַנקען־קאַסע

(§) דאָס פרידענס־געריכט האָט פערמשפט דעם פערזיכערטען אין קראַנקען־קאַסע יוזעף מאַציעיעווסקי אויף 2 וואָכען אַרעסט אָדער 100 זל. שטראָף פאַר פעלשען אין פערזיכערונגס־ביכעל די ראַטע, כדי צו בעקומען פון קראַנקען־קאַסע אונטערשטיצונג אַלס נישט אַרבייטס־פעהיגער.

דאָס זעלבע געריכט האָט פערמשפט אויף 2 וואָכען אַרעסט די פערזיכערטע אין דער קראַנקען־קאַסע רחל מייערס־דאָרף, וועלכע האָט אין פערזיכערונגס־ביכעלע איבערגעגעבען איהר טאָכטער וועלכע איז נישט געווען פערזיכערט אין קראַנקען־קאַסע, זי זאָל בעקומען מעדיצינישע הילף. צוליב דעם וואָס די שולדיגע האָט זיך מודה געווען אין איהר שולד האָט דאָס געריכט אָפּגעלעגט דאָס אויספיהרען די שטראָף אויף 2 יאָהר.

אויך מיט 50 זלאָטעס שטראָף אָדער אַ וואָך אַרעסט איז בעשטראָפט געוואָרען דער פערזיכערטער אין קראַנקען־קאַסע יוסף ווילדמאַן, וועלכער האָט נישט בעריכטיגט בעקומען אונטערשטיצונג אַלס נישט אַרבייטס־פעהיגער, ווען ער האָט שוין געאַרבייט.

א דרייסטער באַנדיטען־אַנפאַל.

בערויבט און פערוואונדעט א יודישען סוחר.

(§) אויף קאָנסטאַנטינער 93 געפינט זיך אַ גרויסע עקספּעדיציאָנס־פירמע „לאָדזער האַנדעלס־געזעלשאַפט ווייסבערג און קאָמפּ."

דער שותף פון ווייסבערג׳ן, דער 32־יאָהריגער פּינקוס רובינשטיין, וואוינט אויף קאָנסטאַנטינער 42, וואו ער פערנעהמט אַ וואוינונג אויפ׳ן דריטען שטאָק, פראָנט.

נעכטען זייגער 10.40 אין אָוונד האָט דער ה׳ רובינשטיין אַריינגעלעגט אין אַ פּאָרטפעל 6 טויזענד זלאָטעס, און איז אַוועק אַהיים. דאָס געלד האָט ער געדאַרפט היינט אַריינטראָגען אין אַ באַנק.

ווען ה׳ רובינשטיין איז אָנגעקומען אַהיים, זענען אויף די טרעפּען איהם בעפאַלען 2 באַנדיטען בעוואָפנט מיט רעוואָלווערען. איינער פון זיי האָט אַרויסגעריסען דעם פּאָרטפעל מיט׳ן געלד, און דער צווייטער האָט איהם אַ קלאַפּ געטון מיט׳ן הענטעל פון רעוואָלווער, און געמאַכט אַ שווערע וואונד אין קאָפּ.

בעגיסענדיג זיך מיט בלוט, איז ער אַנידערגעפאַלען אויף דער ערד און געמאַכט אַן אַלאַרם. עס זענען געקומען צולויפען עטליכע שכנים רובינשטיינס, אויף וועלכע די באַנדיטען האָבען געשאָסען, און מאַכענדיג זיך אַ וועג מיט די רעוואָלווערן זענען זיי אַריינגעלאָפען אין טויער פון הויז קאָנסטאַנטינער 44 פון וואַנען זיי זענען פערשוואונדען געוואָרען. פּאָגאָטאָוויע האָט ערטיילט הילף דעם שווער פערוואונדעטען. פּאָליציי מאַכט אַן ענערגישע אויספאָרשונג.

וועגען רעזערוו־אָפיצירען.

די ד.א.ק. בעט אונז מיטצוטיילען: רעזערוו־אָפיצירען, וואָס ווילען איינגעצויגען ווערען אין אַקטיוון מיליטער־דינסט, דאַרפען ביז צום 1 מערץ ה. י. אָפּגעבען ביטעס דורך די ענטשפּרעכענדע פּ. ק. או. אין די ביטעס דאַרף זיין אייגענהענדיגע לעבענסבעשרייבונג; מ׳דאַרף זיך פעררופען אויף 2 פּראָפעסיאָנעלע אָפיצירען, וועלכע קענען, אויב ס׳וועט זיין נויטיג, געבען אַ מיינונג וועגען דעם פּעטענטס קוואַליפיקאַציעס; ס׳איז אויך נויטיג צוצושטעלען אַ צייגניש פון גוטער אויפפיהרונג, אויב דער רעזערוו־אָפיציר איז נישט בעשעפטיגט אין מיליטערישע, פּריוואַטע מלוכה׳שע, קאָמונאַלע, אָדער זעלבסט־פערוואַלטונגס־אינסטיטוציעס.

קאַנדידאַטען אויף אַקטיוון־מיליטער דינסט אין קאָרפּוס פון סאַניטאַר־אָפיצירען, אין עלטער, וואָס איבערשטייגט נישט פאַר פּאָדפּולקאָווניקעס—45 יאָהר און ביז מאַיאָר איינשליסליך—43 יאָהר דאַרפען באַלד אין פּ. ק. או. ווערען ערצטליך אונטערזוכט און אויב זיי בעקומען אַ קאַטעגאָריע „A" ווערען זייערע ביטעס איבערגעשיקט אין די ענטשפּרעכענדע דעפּאַרטאַמענטען פון קריגס־מיניסטעריום.

וועגען רופען צום אַקטיוון מיליטער־דינסט וועלען די רעזערוו־אָפיצירען בעקומען מיטגעטיילט ביז מאַי פון ה. י. און זייער בעשטימונג צו די פערשידענע פאָרמאַציעס וועט פאָרקומען 1 יולי ה. י.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספּעציאַליסט פאַר אויערן־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-31.
פּריקאַטשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7
נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 ביי 10—11 און פון 2 3.

טרויער־אַקאַדעמיע צום 10־טען יאָהר־צייט פון ד״ר ש. טשלענאָוו.

היינטיגע וואָך ווערט 10 יאָהר זייט דעם טויט פון גרויסען ציוניסטישען פיהרער ד״ר ש. טשלענאָוו ז״ל.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אָרדענט איין די היגע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע מוצאי שבת, ד. 11 ה. ח. 5.30 אַ זייגער נ. מ. אין אייגענעם לאָקאַל (צעגעלניאַנאַ 4) אַ טרויער־אַקאַדעמיע געווידמעט דעם אָנדענקען פון פאַרשטאָרבענעם. רעדעס וועלען האַלטען: ה׳ רעדאַקטאָר י. אוגער און ה, מ. לימאַן.

אין „אָרט".

היינט — דער פּרעכטיגער 4־טער פּראָגראַם א.ג. „סאָלעם אַלייקום" מיט׳ן אַנטייל פון גאַנצען אַנסאַמבל.

קינא „סירענא"
KINO TEATR „SYRENA"
ŁÓDŹ ALEKSANDROWSKA 37 TEL 49-48
אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37, טעל. 48־49

פון היינט אַן דער גרעסטער שלאַגער
בן־הור
פערגרעסערטער אָרקעסטער פון 12 פּערזאָן.
אָנהויב 4 נאָכמיטאָג. ‎‡68 אָנהויב 4 נאָכמיטאָג.

פילהאַרמאָניע־זאַל מאָנטאַג, דעם 20־טען פעברואַר
פּרעסע־רעדוטע
א. נ. „געזעגנונג פון קאַרנאַוואַל"

ראַבירט סחורות פון א שוי־פענסטער.

(§) אַ דרייסטער רויב־אַנפאַל איז נעכטען פאָרגעקומען אויף פּיעטרקאָווער 85.

אַרום 8 אַ זייגער אין אָוונט, ווען אויף דער פּיעטרקאָווער גאַס איז דער בעסטער שפּאַציר האָבען אַ פּאָר כוליגאַנעס געוואָרפען אַ שטיין אין שוי־פענסטער פון דעם מאַגאַזין בר. שוואַלבע (פּיעטרקאָווער 85) און באַלד אין די אויגען פון אַלע דורכגעהער זיך גע־וואָרפען ראַבירען די סחורות פון דער אויסשטעלונג. ביז מען האָט זיך אומגעקוקט זענען די חברה־יונגען מיט דער צוראַבירטער סחורה נעלם געוואָרען.

מינקאָווסקי׳ס בילדער־אויסשטעלונג.

ווי מיר דערוויסען זיך איז די בילדער־אויסשטעלונג פון בעוואוסטען מאָלער מ. מינקאָווסקי, וועלכע האָט געדאַרפט ערעפנט ווערען אין גראַנד האָטעל דעם 4 ד. ח. אויפ׳ן וואונש פון די וואַרשאַווער קולטור־עלע און געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס פערהאַלטען געוואָרען אין וואַרשאַ, נאָך אויף א וואָך צייט.

דעם 11 ד. ח. וועט די אויסשטעלונג שוין בעשטימט געעפנט ווערען אין לאָדז אין לאָקאַל פון גראַנד־האָטעל.

די בילדער־אויסשטעלונג פון דעם וועלט־בעריהמטען קינסטלער מ. מינקאָווסקי האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס אין די היגע געזעלשאַפטליכע קרייזען, און עס איז צו ערוואַרטען אַ צאָהלרייכע בעזוכונג פון דער אויסשטעלונג.

אָוונט פון דענטיסטען־טעכניקער.

דער לאָדזער דענטיסטען־טעכניקער פעראיין אָרדענט איין שבת ד. 11 פעברואַר 10 אַ זייגער אין אָוונט אין זאַל פון האַנדעלס אָנגעשטעלטע (אַל. קאָשטשושקי 21) אַ טאַנץ־אָוונט פערבונדען מיט פערשידענע אַטראַקציעס פאַר זיינע מיטגלידער און איינגעפיהרטע געסט.

פון „גאַנג".

די נעכטיגע פּרעמיערע פון „גאַנג": „לובינקע! נעהם אַראָב די מאַסקע" איז אַדורך מיט גרויס ערפאָלג. דאָס פּובליקום האָט אויפגענומען אַלע נומערן מיט רוישיגע אַפּלאָדיסמענטען.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32־41
ספּעציאַליסט פאַר הויט־, ווענערישע און בלאַזען־שוואַכע־קראַנקהייטען היילונגס־קוואַרץ לאַמפּען (האָר־אויספאַל).
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט

אַ לעבעדיגער פּאַקעט.

(—) פון זגיערזש מעלדעט מען אונז וועגען אַ שרעקליכען פּרוב פון זעלבסט־מאָרד פון אַ געוויסער מאַריאַ באַראַנאָווסקאַ, וועלכע האָט זיך בעגאָסען מיט בענזין און זיך אונטערגעצינדען. דער שרעקליכער וועהטאָג האָט אָבער געצוואונגען די זעלבסטמערדערין אַרויסצולויפען אויף דער גאַס. דערזעהענדיג דעם לעבעדיגען פּאַקעט האָבען זיך איי־ניגע דורכגעהער אָריענטירט און אַרויפגעוואָרפען אויף דער אומגליקליכער אַ פּעלץ. מען האָט אַזוי אַרום אָפּגעלאָשען אויף איהר דאָס פייער. זי האָט אָבער בעקומען שווערע בראַנד־וואונדען אויפ׳ן גאַנצען לייב. די דאָקטוירים צווייפלען צי זי וועט בלייבען ביים לעבען.

Dr. RACHELA LEWI
ספּעצ. פאַר קינדער־קראַנקהייטן
פּאַנסקאַ 24, טעל. 42־72.
נעמט אָן פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג.

געשטאָרבען אַן אָנגעזעהענער מיטגליד פון דער כאַרבינער קהלה.

כאַרבין, (י.ט.א.) דאָ איז פּלוצלינג געשטאָרבען אין גאַס ה׳ יצחק פרידע, איינער פון די ערשטע פּיאָנערן פון יודישען ישוב אין מאַנדזשוריען. פרידע איז געווען אַ פּאַדריאַטשיק ביים בוי פון דער מזרח־כינעזישער אייזענבאַהן און פּאָרט־אַרטורער פעסטונג. דער פערשטאָרבענער איז אויך געווען טעטיג אויפ׳ן סאָציאַלען געביט און האָט גענומען זעהר אַן אַקטיווען אַנטייל אין די יודישע ענינים אויפ׳ן ווייטען מזרח. ער האָט געשטאַמט פון גראָדנע פון אַן אָנגעזעהענער חסידישע פאַמיליע און איז געווען אַן אייניקעל פון ר׳ חיים הלל פריד פון גראָדנע און אַן אוראייניקעל פון רבי חיים וואָלאָזשינער. די יודישע קהלה אין כאַרבין האָט בעשלאָסען צו פעראייביגען דעם אָנדענקען פון פערשטאָרבענעם כלל־טוער.

ווענדונג צו די ה״ה מחותנים

פון די בעוואוסטע מוזיק־קינסטלער געבר. טויבע

דערמיט האָבען מיר דעם כבוד די געעהרטע מחותנים און בעלי־שמחות געפל. מיטצוטיילען, אַז צוליב דעם, וואָס מיר ווערען נישט צו דער געהעריגער צייט פון די חותנים געוואויר וועגען אייערע אַלע שמחות און חתונות און דורך דעם פּאַסירט גאַנץ אָפט, אַז די בעלי־שמחות פיהלען זיך בעליידיגט, וואָס מיר קומען נישט צו דער פּינקטליכער צייט אָנצונעהמען די בעשטעלונגען. דעריבער בעטען מיר אַלע מחותנים געפל. אונז צו לאָזען וויסען געגוי די טערמינען, כדי צו קענען ווי געהעריג צופרידענצושטעלען די בעלי־שמחות.

גלייכצייטיג ערלויבען מיר זיך אויפמערקזאַם צו מאַכען די געעהרטע ה״ה מחותנים, אַז מיר נעהמען ביי קיין פאַל נישט אָן קיין שום פערוויילונגען, וואָס קענען זיין פערבונדען חלילה מיט חילול השבת. דעריבער האָפען מיר, אַז מיר פערדינען דעם פולען צוטרוי פון די ג׳ בעלי־שמחות.

מיט אַכטונג

מוזיק־קינסטלער געבר. טויבע.

אָנמעלדונגען נעהמען אויף: ע. טויבע, וואָסקאָדניאַ 18; ק. טויבע, נאָוואָ־צעגעלניאַנאַ 22 ; י. טויבע, אַלעע 1. מאַי 18.

בעמ.: מעסיגע פּרייזען! פאַר אונבעמיטעלטע — אויסנאַהמס־פּרייזען!

אַנ'אַטלעט ווייזט זיינע „גבורות" נישט אין צירק, נאר ביי'ם אויספאַרשונגס-ריכטער.

סענסאַציאָנעלער פּראָצעס אין וואַרשאַ.

דעם פאָריגען סעפּטעמבער, האָט דער אויספאָרשונגס-ריכטער פון 3-טען בע-צירק, ה' נאָלעצקי, אין וואַרשא אַרויס-גערופען אויף אַ פערהער צו זיך אין דער קאַנצעלאַריע דעם אַטלעט יוזעף ביעניאַם.

ביעניאַם איז אַרויסגערופען געוואָרען צוליב פאָלגענדער געשיכטע:

ביעניאַם איז געוועזן ביי אַ פּראָסטי-טוטקע און לויט איהרע רייד, האָט ער זי אַזוי געפּייניגט, אַז זי האָט זיך שפּע-טער געמוזט אַ לענגערע צייט קורירען ביי דאָקטוירים. דערפאַר האָט זי גע-מאָהנט ביי ביעניאַם'ן אַ ענטשעדיגונג אין דער סומע פון 30 זלאָטעס.

ביעניאַם האָט זיך אָבער אָבגעזאָגט איהר פאָדערונג נאָכצוקומען און ווען די פּראָסטיטוטקע האָט ווייטער געמאָהנט, האָט ביעניאַם איהר געגעבען אַ זעץ מיט אַ מעסער אין דער פּאַכווע און זי פערוואונדעט. די פּראָסטיטוטקע האָט וועגען דעם געמאָלדען דער מאַכט און וועגען דעם ענין איז טאַקי דער אַט-לעט אַרויסגערופען געוואָרען אויף אַ פערהער צום אויספאָרשונגס-ריכטער.

בעת'ן פערהער האָט דער אַטלעט נישט אויפגעהערט צו שרייען, אַז צו-ליב אַ פּראָסטיטוטקע וועט ער נישט געהן אין תפיסה אַריין א. אַ. וו.

נאָכ'ן פערענדיגען דעם פערהער האָט דער אויספאָרשונגס-ריכטער דעצידירט, אַז ביעניאַם ווערט פערהאַלטען. דערהע-רענדיג די בשורה, האָט דער אַטלעט אָנגעהויבען בעטען דעם אויספאָרשונגס-ריכטער, ער זאָל איהם בעפרייען געגען קויציע. דער אויספאָרשונגס-ריכטער האָט ערקלערט, אַז ער קאָן עס נישט טהון, ווייל ער, דער בעשולדיגטער, איז אַ רעצידיוויסט. וואָס איז שוין איינינגע מאָל געווען פערמשפט פאַר גנבות און דעריבער מוז ער לויט'ן געזעץ אָנווענ-דען געגענאיבער איהם אונבע-דינגטען אַרעסט. דעמאָלס האָט דער אַטלעט אָנגעהויבען צורייסען פון זיך די מלבושים און דאָס העמד, שרייענ-דיג מיט אַ שרעקליך ווילד קול.

דער אויספ.-ריכטער האָט בעפוילען דער פּאָליציי אַרויסצופיהרען ביעניאַם'ן פון דער קאַנצעלאַריע. עס זענען אַריין עטליכע פּאָליציאַנטען, זיי האָבען אָבער דעם גבור נישט געקאָנט ריהרען פון אָרט. ער איז געשטאַנען ווי אַ מויער. מיט איין האַנד האָט ער אָבגעשטויסען פון זיך די פּאָליציאַנטען און מיט דער צווייטער האַנד האָט ער אַ כאַפּ-געטון דעם טיש, וואָס איז אין קאַנצעלאַריע געשטאַנען, און איהם אַ שליידער-געטון אויפ'ן אַפּליקאַנט קאָנסטאַנטי קליין, וועלכער איז קוים ניצול געוואָרען פון דער געפאָהר דערמיט, וואָס ער איז בעצייטענס אַנטלאָפען.

דערזעהענדיג די אונערוואַרטעטע אַוואַנטורע, האָט דער אויספאָרשונגס-ריכטער אַרויסגערופען טעלעפאָניש אַ גרעסערע פּאָליציייאישע אָבטיילונג, וועל-כע האָט מיט גרויס מיה און מאַטערניש בעוויזען צו שמידען דעם אַטלעט אין קייטען און איהם אָבגעפיהרט אין תפיסה אַריין.

בעת דער מהומה, וואָס איז דאַמאָלס ענטשטאַנען, איז דערווייל נעלם געוואָ-רען דער גנב פישל גראַנס, וועלכען מ'האָט דאַמאָלס געהאַט גראָד געבראַכט פון דער תפיסה אויף אַ פערהער.

ערשט אין צעהן טעג אַרום האָט מען דעם גנב געכאַפּט אין קאָוועל און איהם צוריקגעבראַכט קיין וואַרשאָ.

פאַר די דאָזיגע אַוואַנטורע איז בע-ניאַס אָננעקלאָגט געוואָרען לויט די אַרטיקלען פון שטראָף-קאָדעקס 154 פאַר גרינגשעצען די מאַכט און 152 פאַר שטעלען אַ ווידערשטאַנד דער פּאָליציי.

נעכטען האָט דער אַטלעט פערנומען די בעשולדיגונגס-באַנק אין וואַרשאָווער קרייז-געריכט.

אויף דער פראַגע פון געריכט, צי ער איז זיך מודה אין מאַכען אַנ'אַוואַנ-טורע ביים אויספ.-ריכטער אין דער קאַנצעלאַריע האָט דער אַטלעט געענט-פערט, אַז ער הויבט נישט אָן צו גע-דענקען, אַז ער זאָל האָבען אַזעלכעס געטון, נאָר אַז מ'זאָגט, מוז דאָך עפּעס זיין.

נאָך דער געריכטס-פערהאַנדלונג האָט דאָס געריכט, אַרויסגעטראָגען דעם אור-טייל, אַז דער אַטלעט ביעניאַם ווערט פערורטיילט אויף אַ יאָהר תפיסה, וואָס עס ווערט איהם פערביטען אויף אויס-בעסערונגס-הויז.

Dr. PRYBULSKI
זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 28-38.
אָנגעזיינגען אויף די הויט-קראַנקהייטען, ... פאַר-קראַנקונגען ... (אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.
ערמפּ פון 9—1 און פון 6—8 אָוונט
דאַמען פון 4—5 נאָכם.
ספּעציאַלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

א קונסט-פאָטאָגראַפיע
איז אַ ציהרונג אין יעדען הויז!
„PARISIEN", wł. H. SROKA, Łódź, Brzezińska 69

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
כדי צו דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
גילטיג דעם 8-טען פעברואַר 1926

6921 הערשל וו—ג.

דער פּראָצענט-פוס, לויט וועלכען מ'דאַרף צאָהלען דירה-געלד ווערט אָב-העננגיג פון דער צאָהל צימערן, עווענ-טועל קאַטעג. פון אויסגעקויפטען פּאַ-טענט פון 3. קאַט. דאַרף מען שוין פאַר'ן 4. קוואַרטעל פון פאַר-יאָהר 100 פּראָצענט.

6922. אַ רייזענדער.

איהר דאַרפט האָבען ביי זיך אַ ספּעצי-יעלע קאָמיוואָיאַזשאַרסקע לעגיטימאַציע. אַזאַ לעגיטימאַציע דאַרף פאַר אייך בע-קומען ביי דער אינדוסטריע-מאַכט פון דער ערשטער אינסטאַנץ די פירמע, ביי וועלכע איהר זענט אָנגעשטעלט אַלס רייזענדער.

קיין ספּעציעלער בילדונגס-צענז ווערט נישט געפאָדערט.

6923 M. I. פון קילינסקיעגאָ.

געוויס איז פאַר אַ וואוינונג אין אַ נייעם בנין נישט פאַראַן קיין פעסט-געשטעלטע סומע גרונד דירה-געלד און פערפליכטעט אויך נישט קיין געזעצלי-כער פּראָצענט-פוס.

אַזוי ווי דאָס געזעץ אָנערקענט אויך אָבער אַ מינדליכען אָבמאַך פאַר פער-פליכטענד ביי וואוינונגס-ענינים, וועט איהר קאָנען די אומשטענדען בעווייזען אויך דורך עדות.

6924 א. ביבער פ. לייפּציג.

איהר דאַרפט זיך נאָכאַמאָל ווענדען מיט אַ בקשה אין פּרעזידיום פון שטו-ליצער קרייז-געריכט, אַז מען זאָל איי-ער ענין צוליב די אָנגעגעבענע מאָטי-ווען, ווי אַמשנעלסטען ערלעדיגען.

6925 אַ געטרייער לעזער פון אַלעק-סאַנדראָוו קאָשציושקי.

איהר דאַרפט האָבען אַ בעשטעטיגונג פון קרייז-געריכט, אַז אייך האָט מען נאָך נישט ערקלערט קיין אויפּאַדלאָשטש.

6926 .M .D .Ł

אויב איהר האָט ליקווידירט אייער אונטערנעהמונג בעפאָר דער פּרעקלוזיע-טערמין, ווען דער אוסטאַוו וועגען אינ-דוסטריע-שטייער פון אומזאַץ האָט אָנ-געהויבען צו פערפליכטען. האָט מען אייך נישט געקענט בעלאַסטען מיט'ן דאָזיגען שטייער.

איהר קאָנט זיך ווענדען וועגען דעם ענין אין געריכט.

6927 יצחק קרעט.

נישט בלויז פּריילידיגע אַרבייטס-פעהיגע, נאָר אויך פערהייראַטע קינדער זענען אַ מניעה ביים אָנ'ערקענען דאָס רעכט אויף אַנ'אַפּיעקונסטוואָ סיידען זיי זענען נישט ביכולת בשום אופן אויס-צוהאַלטען די עלטערן.

6928 לייבל ראָזענבערג.

6929 אַ געטרייער לעזער פון וואָל-באָרסקאַ.

6930 העניך שוואַרץ.

6931 ג. האלפּ.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונ-זער יוריסט, טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכ-מיטאָג מיטברענגענדיג די צייטונג.

6932 אַ לעזער פון פּאַדרושעטשנע.

פערפליכטעט צו פאָהרען עדות-זאָגען איז מען נאָר דאַמאָל, ווען ס'רופט אַרויס אַ געריכט, וואָס ליגט אינערהאַלב די גרעניצען פון קרייז-געריכט, וואו דער עדות וואוינט. איהר זענט דעריבער נישט מחויב צו פאָהרען עדות-זאָגען קיין וויסאָקע-מאַזאָוויעצק.

קוים פאָהרט איהר אָבער יאָ, קומט אייך צוריק די רייזע-הוצאות.

אין הויף פון לעצטען צאַר

טאָג-בוך פון דער הויפדאַמע אַננאַ ווירובאָוואַ.

5) יודיש—ל. בראַנט.

אָט פאַר וואָס אַלץ געהט סוף כל סוף מיט די פיס אַרויף. מאַמאַ זאָגט, אַז די צאַרנדיגע וויל פיהרען איהרע ליבעס-געשעפ-טען אַזוי ווי יעקאַטערינאַ. אָבער מיט דעם אונטערשיד, וואָס קאַ-טערינאַ האָט קיינעם נישט געלאָזט ווייטער פון איהר בעט, און ביי דער צאַרנדיגער פאָרען זיי זיך אין איהר שרייב-טיש. די צאַרנדיגע האָט זיך אָנגענומען פון איהר קאַוואַליער[1]) פרייע גע-דאַנקען און זי שטויסט פּאַפּאַ צו קאָנסטיטוציע. פּאַפּאַ פערשטעהט נישט, אַז רוסלאַנד איז נישט דייטשלאַנד, אַז ער איז נישט וויל-העלם דער צווייטער. ווילהעלם רעגירט מיט דער קאָנסטיטוציע, אָבער ווען אין רוסלאַנד וועט זיין אַ קאָנסטיטוציע, וועט זי זיך אויסדרעהען געגען ניקאָלאַי'ען, און מ'וועט איהם פערטרייבען, ווען מ'וועט איינזעהען, אַז ס'איז געניג. מאַמאַ איז אין דעם אַלעמען איבערצייגט. אָבער ווי אַזוי לעגט מען אַריין אָט די געדאַנקען אין פּאַפּאַ—ווייסט זי נישט. איינרעדען איהם איז ווייניג: איהם דאַרף מען אָנשרעקען, ווען מ'סטראַשעט איהם אָן, ווערט ער אומעטיג, ס'נעמט איהם אַרום אַ מורא. אין משך פון עטליכע טעג האָרכט ער און פאָלגט אַלצדינג, דערנאָך הויבט ער אָן צו טרינקען און ברענגט אַלץ ווידער אין אונאָרדנונג, און דעמאָלט הויבט זיך אָן יענער מיש-מאַש, פון וועלכען אַלע מיניסטאָרען פערלירען די קעפּ.

14. מאַי 1909.

נעכטען האָט מאַמאַ געזאָגט:

— איך האָב ליב רוסישע מעשה'לעך און רוסישע שפּריכ-ווערטער. דאָס בעסטע שפּריכוואָרט איז: דער נאַכט-קוקוק וועט איבערקוקוקוען דעם טאָג-קוקוק.

דאָס הייסט—מאַמאַ מיינט, אַז זי האָט בעזיגט די צאַרנדיגע.

אָבער מיר דאַכט זיך, אַז ס'איז נישט אינגאַנצען אַזוי. טיילמאָל קומען אַרויס אַזעלכע שטותים, ס'ווערט אָפּגעטון אַזוי פיל שלעכטס אומנויטיג.

כדי אַ שטאָך צו טון די צאַרנדיגע, האָט מאַמאַ איבערצייגט פּאַפּאַ, ער זאָל ערלויבען דעם גרויספירשט פּאַוועל[2]) צו האַלטען די קינדער ביי זיך, און אַליין לאַכט זי:

— איך ווייס, אַז פּאַוליק איז ווי אַ רינד און זיין ווייב איז אַ שאָף, נאָר אויב די צאַרנדיגע פערטיידיגט זיי — זאָל זי זיך אַ ביסעל מוטשען!

מאַמאַ האָט בעזונדערס נישט ליב וויטע'ן. ער איז איהר בכלל אומאָנגענעם, און אַ חוץ דעם, ווערט ער פּראָטעזשירט דורך דער צאַרנדיגער. זי האָסט איהם שוין פון לאַנג און אָט פאַרוואָס.

ווען באַראָן פרעדעריקס[3]) האָט איהם געפרעגט. ווי געפעלט איהם מאַמאַ (דאָס איז געווען נאָך פאַר דער חתונה), האָט ער געזאָגט:

— זי האָט אין זיך ווייניג ווייבקייט און בעזיצט אַ פער-שלאָסענעם כאַראַקטער... און, אַ חוץ דעם, איז דאַרמשטאַדט תמיד געווען אַ נעסט פון אָרימעלייט און שאַרלאַטאַנעס.

די דאָזיגע ווערטער זענען איבערגעגעבען געוואָרען פּאַפּאַ (אַזוי מיינט מאַמאַ) און דערפאַר איז ער געווען צו איהר קאַלט אין דער ערשטער צייט.

אַ צווייטע שטאַרקע בעליידיגונג איז בעשטאַנען אָט אין וואָס:

איינמאָל, שוין לאַנג נאָך דער חתונה, האָט קעניג עדוואַרד VII (דעמאָלט נאָך פּרינץ פון וועלס, ענגלישער קרוינפּרינץ), מאַמא'ס פעטער, בעליידיגט פּאַפּאַ, דאָס איז געווען אַזוי. פּרינץ פון וועלס האָט לאַנג געשמועסט מיט וויטע'ן, וועלכער האָט איהם בעקענט מיט אַלעקסאַנדער III, אַלעקסאַנדער II און בכלל מיט דער גאַנצער דינאַסטיע, אַזוי אַז ער האָט זיך בעקענט מיט אַלע צאַרען. בעת'ן פריהשטיק האָט דער פּרינץ זיך ענטציקט מיט דער פיגור און געזיכט פון אַלעקסאַנדער III. דערנאָך האָט ער אַ קוק געטון אויף פּאַפּאַ און געזאָגט:

— קיין שום שטריך פון פאָטער!... אַ שאָד!

און ער האָט צוגעגעבען:

— ענטשידען—אַ גרויסע עהנליכקייט מיט קייזער פּאַוועל[4]).

אַזאַ געדאַנק האָבען עדוואַרד'ן, לויט דער מיינונג פון מאַמאַ, געקענט אַריינגעבען נאָר די מיניסטאָרען, און דער עיקר—וויטע, וועלכער האָט פון אָנהויב אָן נישט ליב בעקומען דעם יונגען צאַר. די צאַרנדיגע האָט אויך געזאָגט, אַז ניקי בעזיצט זעהר געפעהר-ליכע שטריכען פון די ראָמאַנאָוו'ס, נאָר פון זיי האָט ער געקאָנט קריגען בירושה זיין פינסטערן כאַראַקטער און די פערשלאָסענ-קייט זיינע. און קענענדיג אָט די שטריכען, האָט זי אַליין און זיינע מיניסטאָרען זיך בעמיהט שטענדיג אַרויסצובעקומען, וואָס ער טראַכט. נאַטירליך האָט בעסער פאַר אַלע דאָס געטון וויטע, ווייל ער איז זעהר קלוג.

(פאָרטזעצונג קומט).

[1]) פירשט געאָרגי דמיטריעוויטש שערוואַשידזע, אָבער-האָפ-מייסטער, פערוואַלטער פון מאַריאַ פיאָדראָוונאַ'ס הויף.

[2]) גרויספירשט פּאַוועל אַלעקסאַנדראָוויטש (געב. אין יאָהר 1860, אין יאָהר 1918 דערשאָסען געוואָרען דורך די באָלשע-וויקעס), נאָך דער צווייטער, מאָרגאַנאַטישער חתונה, ד. ה. מיט אַ פרוי נישט פון אַ קייזערליכער פאַמיליע, איז ער אויסגעשלאָסען געוואָרען פון דינסט און איז אַוועקגעשיקט געוואָרען קיין אויס-לאַנד. זיינע קינדער, גרויספירשט דמיטרי פּאַוולאָוויטש און מאַריאַ פּאַוולאָוונאַ זענען, נאָך דער צווייטער הייראַט פון פאָטער. לויט אַ בעפעהל פון אַלעקסאַנדראַ פיאָדאָראָוונאַ דערצויגען געוואָרען ביי איהר שוועסטער, דער גרויספירשטין יעליזאַוועטאַ פיאָדאָ-ראָוונאַ. איבער זיי איז איינגעשטעלט געוואָרען אַנ'אָפּיעקע, און דער הויפּט-אָפּיעקון איז געווען ניקאָלאַי II.

[3]) לאַנגיאָהריגער מיניסטער פון קייזערליכען הויף, שפּע-טער גראַף.

[4]) פּאַוועל I, אַ בעגרעניצטער, האַלב-משוגע'נער אכזר מיט אַ העסליך פּנים, איז דערמאָרדעט געוואָרען אויף אַ בעסטיאַלישען אופן דורך הויף-פערשווערער; זיין זוהן, דער טראָנפאָלגער אַלע-קסאַנדער I, האָט געוואוסט וועגען דער פערשווערונג און וועגען די צוגרייטונגען צום אַטענטאַט.

וועגען דעם עפּיזאָד מיט עדוואַרד VII דערצעהלט אין זיינע „מעמואַרען" וויטע. וועגען דער עהנליכקייט פון ניקאָלאַי II און זיינע שוועסטער מיט פּאַוועל I שרייבט אין אַ ספּעציעלער אַרבייט דער היסטאָריקער ס. פּ. פּלאַטאָנאָוו.

ער האט צוויי ווייבער און ווייס גאר נישט וועגן דעם.

א טשיקאווע פאסירונג מיט א פלינקען גנב.

אין א שטעטעל נישט ווייט פון ביאַליסטאָק, לעבט אַנ'אַדוואָקאַט ראָמבראָווסקי, אַ פיינער מאַן, וועלכען מען קען נישט נאָר אין זיין שטעטעל, נאָר אויך אין ביאַליסטאָק און אַפילו אין וואַרשאָ.

טאָ ווי פערוואונדערט איז געווען אָט דער פיינער מאַן, ווען עס איהם מיט אַמאָל אָנגעקומען אַ פּאַפּיר פון געריכט, וואו זיין נאָמען איז געווען אַריינגעשריבען נישט וואו עס דאַרף שטעהן דער נאָמען פון אַ פערטיידיגער נאָר וואו מען שרייבט דעם נאָמען פון אַ בעשולדיגטען: און ווען ער האָט איבערגעלייענט דעם אַרטיקעל וועגען דעם פערברעכען, אין וועלכען מען בעשולדיגט איהם, איז איהם גאָר געוואָרען פינסטער אין אויגען. דער אַרטיקעל 412 וואָס איז געווען אַריינגעשריבען אין דעם דאָקומענט פון געריכט, רעדט ניט מעהר און נישט ווייניגער ווי וועגען ביגאַמיע.

ווי קומט עס צו ביגאַמיע? אַז מעהר ווי מיט זיין געזעצליכער פרוי, וואָס איז אויך אַ חשוב ע טוערין אין שטעטיל האָט ער קיינמאָל נישט חתונה געהאַט! איצטער איז ער שוין געגאַנגען זיך אַנ'עצה האַלטען מיט אַנ'אַנדערען ער האָט געבעטען רחמים, מען זאָל זיין ווייב נישט דערצעהלען וועגען דער חרפה און האָט איבערגעבען דעם פריינד וועגען וואָס דאָ האַנדעלט זיך האָט יענער אַ קוק געטון אויף איהם און נעפרעגט:

— נו, און דו זאָגסט, אַז עס איז אַ ליגען.

— אַ ליגען, ווי גאָט איז מיר ליב! ווי קום איך...

— טאָ וואָס קען דאָ פאָרט זיין? ביידע זענען געזעסען אַזוי אַ ווילע און געקנייטש דעם שטערן, מיט אַמאָל האָט דער פריינד אַ פּאַטש געטון ראָמבראָווסקי'ן איבערן קניה:

— איך ווייס!

— נו, וואָס?

— ער, דער גנב!

ראָמבראָווסקי'ן איז געוואָרען צוריק ליכטיג אין די אויגען — מיט איין מאָל איז איהם אַ שטיין אַראָפּ פון האַרצען.

עס איז אַ מעשה פון אַ יאָהר אַכט, און ער האָט זי שוין כמעט געהאַט פערגעסען.

אין 1919 איז צו ראָמבראָווסקי'ן געקומען איינער אַ יונגערמאַן און זיך פאָרגעשטעלט, אַז ער הייסט זרונעק, און ער האָט געבראַכט אַ גרוס פון ראָמבראָווסקי'ס ברודער, מיט וועלכען ער האָט געדינט צוזאַמען אין מיליטער דער אַדוואָקאַט איז געווען זעהר דערפרעהט און האָט דעם גאַסט אַריינגעבעטען צו זיך אין קאַבינעט. אין פּאָרצימער זענען שוין געזעסען קליענטען. נאָר דער אַדוואָקאַט האָט זיך אַליין נישט געקענט שיידען מיט דעם בעזוכער: אַ קליי— ניגקייט — בעקומען אַ לעבעדיגען גרוס פון אַ ברודער, וואָס ער האָט עטליכע יאָהר פון איהם נישט געהערט! נאָר עטליכע מאָל ווען אומגעדולדיגע קליענטען האָבען שוין גענומען קלאַפּען זיין טיר, איז ראָמבראָווסקי אַרויס צו זיי און האָט אויף איין פוס אין קאָרידאָר אָפּגעמאַכט מיט זיי די געשעפטען ווען דער גאַסט איז אַוועק, האָט ראָמבראָווסקי גאָרנישט געוואוסט ווי איהם צו דאַנקען וואָס ער איז צו איהם געקומען.

אין אַ פּאָר וואָכען אַרום האָט ראָמבראָווסקי געדאַרפט אַרויסנעהמען אַ פּאַס. אויף צו בעקומען אַ פּאַס, דאַרף מען וויזען אַ מעטריקע. ווען ער האָט גענומען זוכען די מעטריקע אין דעם שופלאָדעל פון שרייב־טיש, האָט ער בעמערקט, אַז דאָס שופלאָדעל איז אָפען די מעטריקע איז נישט געווען, און צוזאַמען מיט איהר זענען פערפאַלען געוואָרען נאָך אַנדערע פּאַפּירען. מען האָט געזוכט און געזוכט און נישט געפונען, ביז וואַנען ראָמבראָווסקי איז געפאַלען אויפ'ן געדאַנק, אַז דאָס האָט מסתמא אַרויסגעגנב'עט יענער זעלנער וואָס האָט זיך אָפּגערופען זרונעק, קיין שום בעווייזען דערויף האָט ער נישט געהאַט; דאָך האָט ער וועגען זיין חשד געמאָלדען דער פּאָליציי, נאָר מען האָט נישט געקענט אָפּזוכען יענע'מ'ס שפור.

דער גנב האָט זיך דערווייל אַרויסגעגעבען פאַר פראַנציששעק ראָמבראָווסקי. ער האָט געהאַט אַריינגעכאַפּט אינאיינעם מיט דער מעטריקע נאָך אַ דיפּלאָם וועגען ענדיגען די גימנאַזיע: מיט דעם פּאַפּיר האָט ער בעקומען די שטעלע אַלס דער הויפּט פון אַ קליינער אייזענבאַהן - סטאַציע. דערנאָך איז ער אַוועק אין מיליטער און איז געוואָרען אַנ'אָפיציר; נאָר מען האָט באַלד דערזעהן, אַז ער איז אַ גראָבער יונג, אַנ'עם האַרץ, און מען האָט גענומען קוועטשען מיט די פּלייצעס: אָט דער האָט געענדיגט גימנאַזיע? האָט ער זיך בעצייטענס אַנגעגעבען אין רעמיסיע „אָטסטאַווקע" רעזיגנירט) און געוואָרען אַנ'אַגענט ביי דער געהיימער פּאָליציי אין ביאַליסטאָק. פון דאָרט איז ער אַריבער אויף אַ בעסערע שטעלע. אַלס אַ געוועזענעם אָפיציר, האָט מען איהם בעשטימט פאַר דעם הויפּט פון דער אייזענבאַהן־וואַך אין ביאַליסטאָק. דאָ האָט ער זיך בעקענט מיט דער דאַמע, וואָס זיצט ביים בופעט אויף דער סטאַנציע, און זי איז אין אַ קורצער צייט אַרום געוואָרען פרוי ראָמבראָווסקי.

דער ביאַליסטאָקער גלח, וואָס האָט זי חתונה געמאַכט, האָט איבערגעשיקט (שטרענג לויט'ן געזעץ) אַ קאָפּיע פון דעם חתונה־אַקט אין יענעם שטעטעל דעם גלח אין דעם קליינשטעטעל איז געווען אַזוי ווי אַ דונער וואָלט איהם געטראָפען: ער האָט דאָך גוט־געקענט אי ראָמבראָווסקי'ן אי זיין פרוי! נאָר פערפאַלען, ער האָט געמוזט טאָן זיין פליכט, ער האָט געלאָזט וויסען און געריכט, אַז ער האָט אויסגעפונען אַ פאַל פון ביגאַמיע.

ראָמבראָווסקי (דער אמת'ער האָט געבראַכט צום ריכטער אַ בעשטעטיגונג, אַז ער האָט וועגען דער גנבה פון די פּאַפּירען געמאָלדען נאָך מיט אַ פּאָר יאָהר צוריק מען האָט גענומען זוכען דעם שווינדלער און מען האָט איהם געפונען אין ביאַליסטאָק אויף זיין שטענדיגען פּאָסטען ער האָט נישט געוואוסט אַז מען וועט דעם אַקט פון זיין חתונה אָפּשיקען אין דעם שטעטעל אַריין איז ער זיך געזעסען רוהיג און נישט געדאַנה'ט. ער האָט געמיינט, אַז עס איז שוין אַלץ פערגעסען.

איצטער זיצט ער הינטער די גראַטעס. ער וועט דאַרפען ענטפערען פאַר גנבה און פאַר פעלשונג.

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בע- שטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6—7. אין דערהיים פון 3—5 נאָכמ.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספּעציאַליסט פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7
נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2 3.

Dr. H. Wolkowyski
זאַכאַדניאַ 57 (צעגעלניאַנע 19)
טעלעפאָן 37-70
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענעריש קראַנקהייטען, מענער- שוואכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָווענד.
פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ ספּעצ. וואַרטע-זאַל.

א טראַגישער סוף פון אַ משומדת אין וואַרשאַ.

זיך געשמדט צוליב אַ ליבע און זיך דער'הרג'עט צוליב דער ליבע.

מיט אַ שווערען און טראַגישען סוף האָט נעכטען פערענדיגט איהר לעבען אַ לייכטזיניג יודיש מיידעל אין וואַרשאַ.

מיט 4 יאָהר צוריק האָט זיך אַ געוויסע פרל. גוטמאַן בעקאַנט מיט אַ יונגען קריסטליכען אַרבייטער פון דער לילפּאָפּ-פאַבריק, אַ דייטש. דאָס יודישע אָרימע מיידעל האָט זיך אין קריסט אַזוי פערליבט, אַז זי האָט זיך גע'שמד'ט, מיינענדיג, אַז זי האָט שוין דערוויי- טערט די לעצטע שטערונג אויפ'ן וועג צו איהר גליק.

זי האָט אָבער אַ טראַגישען טעות- געהאַט. דער יונגער קריסט האָט זיך שנעל „אָפּגעליבט" און פון דער „זשי- דובקע" נישט געוואָלט מעהר הערען. ער האָט כלומרשט בלויז אָפּגעלעגט כסדר דעם טערמין פון דער חתונה, גאַנצע צוויי יאָהר זיך מיט פערשידענע אויסריידען אַרויסגעדרעהט ביז די לייכטזיניגע גוטמאַן איז ענדליך דער- גאַנגען, אַז איהר חתן האָט גאָר חתונה מיט אַ צווייטער — אַנ'אמת'ע קריסטין. אַ פערצווייפעלטע האָט דאָס אָפּגענאַרטע מיידעל נעפּרובט ווירקען אויפ'ן גלח, ער זאָל נישט געבען קיין „שלוב", און ווען דאָס האָט נישט געהאָלפען, איז זי נעכטען אַוועק אין לילפּאָפּ-פאַבריק אויסברענגען דעם פערפיהרער די אוי- גען.

נאָכ'ן געשפּרעך, וואָס איז פאָרגע- קומען אין פאַבריק צווישען „פאַר-פאַלק", האָט דער פערפיהרער אַ קוש געטון גוטמאַנ'ען אין קאָפּ און געזאָגט:

— דער קוש דאַרף פאַר דיר זיין דער „קוש פון טויט"!..

גוטמאַן האָט דאַן אַרויסגעכאַפּט דאָס פלעשעלע וויטריאָל... דער יונגערמאַן האָט זיך אָבער געראַטעוועט און דער משומדת שטאַרק געשלאָגען און אַרויס- געוואָרפען.

אַרום 6 פאַרנאַכט איז די פערצוויי- פעלטע געקומען אויף איהר שטעל אַלס דינסט-מיידעל (וויעזשבאָווע 10), איז אַרויף אויפ'ן 5-טען שטאָק פון די טרעפּ און זיך אַראָפּגעוואָרפען דורכ'ן פענסטער.

די זאַך האָט זיך פערענדיגט שרעק- ליך:

די אומגליקליכע איז אַרויפגעפאַלען אויף די שאַרפע שפּיצען פון אַ געמוי- ערטען פאַרקאַן און געבליבען הענגען דורכגעשטאָכען דורך 5 שפּיזען...

נאָך גרויסער מיה איז געלונגען דעם טויטען קערפּער אַראָפּצונעהמען פון פאַרקאַן.

„אַרט"
אַרטיסטישער רעווי און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון מ. בראַדערזאָן.
ווייסער זאַל פון „מאַנטייפעל" זאַכאַדניאַ 43.
היינט און טעגליך
היינט, מיטוואָך, פּינקטליך 9.15 אָווענד—ווידערהאָלונג
פון 4-טען סענסאַציאָנעלען פּראָגראַם א. ג.
סאַלאָם אַלייקום

I.	5) סאַלאָם אַלייקום	9) צרות פון טאַרט (מאָג.)
1) פּראָלאָג	II.	10) בעקערלעך
2) קו-קו-רי-קו	6) נעגער-סקעטש	11) „מוהמע גמיגקע"
3) קויהלען-גרובען	7) האַנדעל	(באַמבאַסטישע רעווי)
4) עקסצענטריק (טאַנץ)	8) זש'אַקים (כ'בעשולדיג)	פון י. אַבערזשאַנעק.

מוזיק. לייטונג: קאָמפּאָז. ה. קאָן. באַלעט-מייסטער: פּראָפּ. מאַיעווסקי.
רעזשי: פולאַווער. דעקאָר. קאָסט.: ד. מאַטוס, ש. בלום. קאָנצ.: ש. בייגעלמאַן.
מאָרגען דאָנערשטאָג, דעם 9-טען פעברואַר—1 פאָרשטעלונג. אָנהויב 9.15 אין אָווענד.
פרייטאָג, דעם 10/II—2 פאָרשטעלונגען: פּינקטליך 8 און 10 אָווענד
שבת, דעם 11. פעברואַר, ווערט נישט געשפּילט.
בילעטען צו בעקומען ביי דער טעאַטער-קאַסע פון 5 נאָכמ.

אין די ציין פון טיגער

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָרים לעבלאַן

64

— אָן, הייסט עס, אַז וועבער ווייסט שוין אויך וועגן דעם?

— אַודאי! דער פּרעפעקט טרויט שוין אייך נישט אינגאַנצען. זינט ער האָט זיך איבערצייגט און דער מעשה מיט'ן רעטושירטען פאָר- טרעט... אין אַ שעה אַרום וועט וועבער, מסתמא, אָנקומען אַהער מיט הילף... אָבער איך האָב דאָך אייך אָנגעהויבען צו דערצעהלען: דער קאָמיסאַר האָט זיך דערוואוסט, אַז די פּערזאָן, וואָס פלעגט בעזוכען סוווער'ן אויפ'ן בולוואַר רישאַרד-וואָלאַך איז געווען אַ זעהר שיינע, בלאָנדינקע און זי האָט גע- הייסען פלאָרענציאַ. זי פלעגט אָפטער'ס אַפילו איבערבלייבען נעכטיגען.

— זאָגסט ליגען! — האָט פערענאַ אַ קריץ געטון מיט די ציינער.

דער האַס האָט ווידער אַרומגעכאַפּט זיין האַרץ.

ער האָט דאָך אָקאָרשט זיך נאָכגעיאָגט נאָך פלאָרענציאַ'ן, נישט אָפּגעבענדיג זיך קיין דין וחשבון, צו וואָס'ער צוועק ער טוט עס.

אין דעם מאָמענט האָט ער געטראַכט וועגען אומברענגען זי פון דער וועלט.

ער האָט שוין אַליין נישט געוואוסט, וואָס ער טוט, זייענדיג צוריסען אויף שטיקער דורך סתירה'דיגע געפיהלען, אַנ'אַרומ- געפּענטעטער פון משוגענער ליידענשאַפט, וואָס קאָן אָפט צווינ- גען אַ מענשען צוצונעהמען דאָס לעבען פון דעם געליבטען וועזען, אָדער אָפּגעבען פאַר איהם זיין לעצטען טראָפּען בלוט.

אַ ציימונגס-פערקויפער איז פערביי געלאָפען נאָהענט, אויס- שרייענדיג אויפ'ן קול:

— סענסאַציאָנעלע אויפקלעהרונג פון דאָן לואי פערענאַ! די פרוי פּאָוויל איז אומשולדיג! באַלד וועלען אַרעסטירט ווערען די שולדיגע!

— יאָ! האָט הויך אַ זאָג געטון פערענאַ — די דראַמע ענ- דיגט זיך. פלאָרענציאַ וועט בעצאָהלען איהרע חובות. זי וועט וויסען דעם טעם דערפון!..

ער האָט געלאָזט זיין אויטאָ אין בעוועגונג, אַריינגעפאָהרען אין טויער, און אַ זאָג געטון צום שאָפער:

— פיהר נישט דעם אויטאָ אין גאַראַזש אַריין, וואָרום אַ ליאַדע מינוט, קאָן זיין, וועל איך דאַרפען ווייטער פאָהרען.

אַרויסגעהענדיג פון אויטאָ, האָט ער אַ פרעג געטון ביים קאַמערדינער:

— פריילין לוואָסער איז דאָ?

— יאָ, זי איז דאָ ביי זיך אין צימער.

— נעכטען איז זי אַרויסגעפאָהרען?

— יאָ, גנעדיגער הער, געפאָהרען צו איהר קראַנקער מוה- מע, וועלכע האָט זי טעלעגראַפיש אַרויסגערופען. היינט ביינאַכט איז זי צוריקגעקומען.

— איך דאַרף מיט איהר עפּיס רעדען. רופט זי צו מיר אַריין.

— אין קאַבינעט?

— ניין, אין בודואַר, אויבען.

געוועזען איז עס אַ קליין חדר'ל לעם זיין שלאָף-צימער אויפ'ן צווייטען שטאָק. אַנומעלט האָט ער, ווייזט אויס, געדינט אַלס פרויען-בודואַר.

פערענאַ פלעגט אין איהם גערן פערברענגען, און ער איז איהם מעהר געפעלען, ווי דער קאַבינעט זיינער, נאָך די עטליכע פרובען איהם צו דערמאָרדען.

ער האָט זיך דאָ זיכערער געפיהלט, און דאָ טאַקי האָט ער געהאַלטען די וויכטיגערע דאָקומענטען.

דער שליסעל פון בודואַר האָט ער געהאַט שטענדיג מיט זיך. געווען איז עס אַ זעהר קאָמפּליצירטער שליסעל מיט דריי שניטען אין דער מיט און אַנ'אינערליכער ספּרענזשינע.

מאַזע איז נישט אָפּגעטראָטען פון פערענאַ'ן אויף אַ שריט נישט, אָבער יענעם האָט עס, דאַכט זיך, גאָרנישט געאַרט.

אין אַ ווײַלע אַרום האָט ער אָנגענומען דעם סערזשאַנט אונטער'ן אָרעם, און אַ זאָג געטון, פיהרענדיג איהם צום הויז:

— אַלץ איז אין אָרדנונג. איך האָב מורא געהאַט, אַז פלאָ- רענציאַ וועט, פאָראויספיהלענדיג די סכנה, זיך נישט צוריקצו- קעהרען. ווייזט אָבער אויס, זי האָט זיך נישט געכאַפּט, אַז איך האָב זי נעכטען בעמערקט. איצט וועט זי זיך שוין נישט אַרויס- גליטשען.

זיי זענען אַרויף אויפ'ן ערשטען שטאָק. מאַזע האָט אָנגע- געריבען די הענד פאַר שמחה.

— איך בין צופרידען — האָט ער געזאָגט — וואָס איך זעה אייך אַזוי אויפגעלעגט!

— אויף יעדען פאַל בין איך אינגאַנצען ענטשלאָסען. איך קאָן נישט דערלאָזען דערצו, אַז פרוי פּאָוויל זאָל זיך דער'הרג'ע- נען, און מחמת איך זעה נישט קיין אַנדער אופן, ווי דאָס צו דערגרייכען, בין איך מפקיר פלאָרענציאַ'ן.

— אָהן רחמנות?

ס'הויבט מיך אַפילו נישט אָן צו ריהרען...

— זענט איהר מיר, הייסט עס, מוחל?

— איך דאַנק דיר אַפילו...

אַרויסזאָגענדיג עס האָט פערענאַ אַזאַ קלאַפּ געטון מאַזע'ן אין פּנים, אַז יענער האָט זיך אַנידערגעוואַליעט אַ שווער-פער- חלשטער אויף דער ערד, נישט אַרויסלאָזענדיג אַ פּיפּס אַפילו.

(פאָרטזעצונג קומט).

Bilans Surowy

Łódzkiego Banku Depozytowego, Sp. Akc. w Łodzi

na dzień 31 grudnia 1927 roku.

STAN CZYNNY.	
1. Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospodarstwa Krajowego	597.912.06
2. Waluty zagraniczne	282.514.35
3. Papiery wartościowe własne	116.056.86
4. Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych	51.626.—
5. Banki krajowe	291.793.37
6. „ zagraniczne	378.446.83
7. Weksle zdyskontowane	10.712.591.93
8. „ protestowane	3.331.15
9. Rachunki bieżące (salda debetowe)	2.490.342.10
10. Rożne rachunki	334.330.16
11. Koszty, różnice kursowe, podatki i t. p.	1.250.450.18
12. Oddziały	108.097.95
	16.617.492.94

STAN BIERNY.	
1. Kapitał zakładowy	1.440.000,—
„ zapasowy	145.282.45
2. Wkłady terminowe	3.158.874.69
3. Rachunki bieżące (salda kredytowe)	4.928.394.74
4. Zobowiązania inkasowe	133.640.71
5. Redyskonto weksli	2.286.897.51
6. Banki krajowe	178.274.03
7. „ zagraniczne	1.245.233.89
8. Różne rachunki	508.132.14
9. Procenty, prowizje i różne zyski	2.483.170.15
10. Oddziały	109.592.63
	16.617.492.94

Gwarancje — Zł. 553.680.37, Inkaso — Zł. 1.873.085.15.

פאדערט איבעראל — נאר די פאַטענטירטע

פעלד-בעטען

Palma-Patent פּראָדוקציע פון מיט דער פאבריקס-מארקע

פאר וועלכע מיר גאראנטירען אויף 3 יאהר

שטעלט אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל:

ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בעטען, אמעריקאנקעס, קינדער-וועגעלעך, קינדער-בענקעלעך אויף רעדלעך ווי אויך מעטער-מאס.

מאטראצען

געבעטע, שאמקאווע און האנאריסקע

קאזעטקעס און טאפטשאנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט וועגעלעך ווייס אדער גרוין 17 זל., פאלאטע-בעטלעך 14 זל.

רעעלע בעהאנדלונג. פאבריקס-פרייזען.

האנדעל. זעמטליכע רעפּערטוארען. דעטייל.

לאדז, פולנאצנא 24, טעלעפאן 31-85.

מעבעל | קויפט נישט קיין | מעבעל

מעבעל

בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין

44 מעבעל-געשעפט 44

גדאנסקא (דלוגא)

טעלעפאן 62-56

CH. ŁAZNIK

[illegible] מיר קענט איהר **מעבעל** שעהן און ביליג בעקומען פארשידענע

בעמערקונג: אויך קויף איך פארשידענע מעבעל, דיוואנען, [illegible]

[illegible] נייע-מאשינען, סאמאוואר, [illegible]

[illegible] צאהל די העכסטע פרייזען. [illegible]

ועתה אישים שמעו לי

ועל תסורו מאמרי פי

לדברי הקשיבה לאמרי הט אזניך

און אז דו דארפסט ערלעדיגען סאנדאווע ספראוועס, זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא

17 פעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אוסטאוו אלערליי ביטעס קלאוזולעס, זאבעזפּיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס ציווילנע און קארנע אפאזיציעס, אדוואַלאניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אוזשאנדראזיעמטשי, וועגען פעסער אין קאמיסאריאט-רזשאנדו און אלע פאליציי-בעצירקען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראוויזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות-אקטען.

מיט אכטונג י. מאנעלא, רעכט-קאנסולענט.

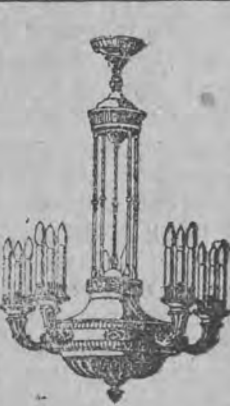

גאנץ לאדז

האט זיך שוין איבערצייגט, אז די ביליגסטע קוועלע פון

עלעקטרישע לאמפען

זשארובקעס

„Philips“ i „Osram“

און פון זעמטליכע ערלעפטער, מאטעריאלען צו פאבריקס-פרייזען איז נאר ביי

מ. זענדעל — פראַץ וואלאשאשי 9

בעמ.: ביכעהם אן [illegible] עלעקטרישע אינסטאלאציעס און רעפּאַראַטען.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאַליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר רושאנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן	נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פאפיערני	פרויען און געבורט-הילף	1-1½ 5—6
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר ווינבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר מטופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזינסקי	צאהן-ארצט	3—7
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-מגנדהאלונג, בעלייכטונגען, קראנען, מאסטען א. א. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט

האלונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פאַרך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער.

איטפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכם.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

וויזיט אין דער שטאט.

לעטשניצע (פאר קומענדע קראנקע)

פון דאקטוירים ספעציאַליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאבינעט **„SALUS“**

גלובנא 41 טעל. 65-46.

איז טעטיג טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אין אוונד, זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמ.

ד"ר ז. ראַקאָווסקי	אויערן האלז און נאז קראנקהייטען	פון 11 – 12
ד"ר לאַנדקאָה	אינערליכע קראנקהייטען	פון 1 – 2 און פון 5 – 7
ד"ר דינענזאהן	קינדער קראנקהייטען	פון 11 – 12 4½ – 6
ד"ר ווייס	כירורגישע קראנקה.	פון 1–2 און 6½ – 7½
ד"ר שמערלאָווסקי	פרויען קראנקהייטען און אקושעריע	2½–3½, 5½ – 6½ זונטאג פון 12–1
ד"ר זילבערשטראם	וועגערישע און געשלעכטס - קראנקה.	פון 11½ – 1 און 7 – 8
ד"ר גאלדבערג	אויגען קראנקהייטען	10½ – 11½
ד"ר גאלדרינג	אינערליכע קראנקה.	פון 11–12 און פון 3–5
צאהן-ארצט פרוי לאַנדקאָה „ סט געלבערג	צאהן- און מויל-קראנקהייטען	9½ – 12 און פון 4–7 12 – 2 און פון 7 – 8

אפּאטרונקעס, אפּעראציעס, איינשפּריצונגען פּאקען שטעלען. אלערליי אנאליזען (ווי אורין, פלעגמא, בלוט א. אז. וו.) דורכלייכטונגען און רענטגען אויפנאהמען. קורס פאר שטאמלער. געבורטס-הילף בעראטונגען פאר מוטערס. קינסטליכע ציין, קראנעס, גאלדענע בריקען, פּלאטיז א. אז. וו. ספעצ. קורסען פאַר שטאַמלער. וויזיטען אין שטאט.

שוץ-אימפונגען געגען שקארלאטין.

פרייז 2 זל. שנעל און רעיעל! פרייז 2 זל.

רעכטס-קאנסולענטען-ביורא

„PORADA“-„פּאראדא“

10 פיעטריקאווער 10

אונטער לייטונג פון א לאנגיעהריגען און רוטינירטען געריכט-סעקרעטאר

שרייבט אלערליי ביטען און אפעלאציעס, קלאוזולעס און זאבעזפיעטשעניעס. אינפארמירט און שרייבט אין אלערליי מיליטערענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפראכען. 258

צילינדער-מאשין פון זאפארט צו פערקויפען אין דער דרוקעריי ביי שווארץ, פאלודניאווא 17 (פראנט-געוועלב).

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט, האר און ווענערישע קראנקהייטען. [illegible] רענטגען-טערעפּיע און קווארץ-ליכט. עלעקטרא-טערעפּיע.

נעמט אן פון 12—3 נאכם. און פון 6—9 אין אוונט.

לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.

WOLF EYCHNER

פרויען - קראנקהייטען און אקושעריע

זגיערזשער 11 טעל. 72-34

נעמט אן אין דער לעטשניצע פעטריקאווער 294 פון 12—2 נאכם. און דערהיים פון 3-6 נאכם.

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27, tel. 51-78.

[illegible] און וועגערישע קראנקהייטען און [illegible] נעמט אן [illegible] 4—7 אין אוונט.

Dr. med.

H. Lajchter

קאנסטאנטינער 9. רוג זאכאדניע טעל. 49 66

צאהן-כירורג

ספעצ. פון כירורגישע קראנקהייטען ווי שטשענקעס, גומענס, דזשאנסלעס, צאהן - אָסטעולעס א.א.וו. נעמט אן פון 1½—5 זונטאג און יום-טוב פון 10 - 12

Dr. med.

NIEWIAŻSKI

Sienkiewicza 34

tel. 59-40.

ספעציאליסט פאר טיפילים דריפער און הויט-קראנקהייטען [illegible]. נעמט אן פון 5—9 אוונט

א נייהעט

ביי א קאמאשען-שטעפער ווערט געזוכט. ראקיטשינער 8, פעלדמאן.

מאסאזש- און הייל-גימנאסטיק-שולע און קאבינעט

פון דר. מעד.

ב. שמירגעלד

צעגעלניאנע 8, טעל. 51-89.

[illegible] - [illegible] פאראליזען, נערווען-שמערצען, [illegible] שמינקל-[illegible], [illegible] [illegible] קינדער (גרופען) [illegible] דעם [illegible] די שולע. ווערט ארויסגענעבען א צייגניס צמפפאנג פון 3—5 נאכמ

Dr. med.

BRAUN

פאלודניאווא 28, טעלעפאן 40-26

ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע. בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (הער-אויספאל)

נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אוונט.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 31-08

[illegible] ציין און מויל-קראנקהייטען, [illegible] שמערצען, [illegible] ציין. נעהמט אן פון 9—2 [illegible] און פון 3—7 אין אוונט. [illegible]

צוריקגעקערט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Pietrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman